

ADMONITIONES QVINQVE CIRCA SACRAMENTORVM ADMINISTRATIONEM FACIEN- DAE, AVCTORE REVERENDISSI- simo D. Stanislao Carnouio, Epi- scopo VVladislauiensis.

EZECHIELIS XXX. ET XXXIII.

Fili hominis, Speculatorem dedi te domui Isra-
el, et audies de ore meo voluntatem, et annuncii-
abis eis ex me: Si dicente me ad impiũ, Mor-te mo-
rieris, non annunciaueris ei, vt auertatur à via
sua impia et viuatur, ipse impius in iniquita-
te sua morietur, sanguinem autem eius
de manu tua requiram.

I. P E T R I V.

*Pascite qui in vobis est gregem Domini, prouiden-
tes non coactè, sed spontaneè, secundum Deum: neq;
turpis lucri causa, sed voluntariè: neq; vt dominan-
tes in cleris, sed forma facti gregis ex animo. Et
cũ apparuerit princeps pastorum, percipie-
tis immarcescibilem coronam gloria.*

A C T V V M XX.

Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spi-
ritus sanctus posuit Episcopos, regere Ecclesi-
am Dei, quam acquisiuit sanguine suo.

COLONIAE Apud Maternum Cholinum.

Anno M. D. LXXII.

Cum gratia & priuilegio Caesaris maiest.

P R I M A

Admonitio circa baptismi Sacramentum facienda.

S E C U N D A

Admonitio circa pœnitentiæ Sacramentum, & confessionem peccatorum facienda.

T E R T I A

Admonitio circa perceptionem sacrosanctæ Eucharistiæ facienda.

Q U A R T A

Admonitio circa Sacramentum extremæ vnctionis facienda.

Q U I N T A

Admonitio eorum, qui suscepturi sunt Sacramentum matrimonij.

Stanis-

227656 I

STANISLAVS

CARNKO VVSKI VVLADIS-
LAVIENSIS ET POMERANIAE EPI-

scopus, Parochis, & Sacerdotibus, Diocœ-
sis nostræ, Salutem in Domino.

Vrauius non ita pridem
conscribi materna gentis
nostræ lingua admoniti-
ones Sacramentales, & eas
typis excussas, peruulgari:
quo sic & sacerdotibus Diocœsis no-
stræ prospectum, & Sacri Concilij Tri-
dentini mandato esset per nos satisfa-
ctum. Quas cùm probarent viri qui-
dam pij & docti, (imprimis verò Marti-
nus Cromerus, quē nuper Serenissimus
Rex noster, vltus prudentissimo consi-
lio, illustrissimo & eidem doctissimo vi-
ro, STANISLAO HOSIO Car-
dinali VVarmienfi, in illius Episcopa-
tu collegam & adiutorem esse voluit)
ijdem etiam illi authores fuerunt no-
bis, edendi easdem admonitiones Latina
lingua vt ne solius Diocœsis nostræ, vel
huius prouinciæ tantum finibus claude-
rentur,

PRAEFATIO.

rentur, sed ad eorum etiam qui sermonis nostri sunt expertes, cognitionem venirent. Quorum nos sententiam non grauatim sequuti, curauimus priores illas nostras extendi, auctioresque reddi, & publicis typis in publicum emitti, Vtrisque autem edendis, idem prorsus à nobis spectatum est. Prioribus illis succinctis, voluimus consultum Parochis imperitioribus: has verò fusiores, legent hi & sequentur, qui ferre possunt solidū cibū, qui que maiori sunt rerū gerendarum intelligentia præditi. Vidi-
mus autem & illas, quas Cromerus noster pio studio nuper ædedit, & eas sacerdotibus Diocœsis nostræ commendatas esse volumus. Neque tamen propterea nostras supprimendas nobis esse putauimus. Deligant sibi ex omnibus Parochi, quas voluerint, & earum præscriptum sequantur. Atque vtinam hi, lucubratiunculis istis adiuti, maiori cura deinceps, maioreque populorum cōmodo, in obeundum suū minus incumbant. Quod si videremus factum, nihil esset in rebus iucundis, quod posset nobis

PRAEFATIO.

bis in hac vita nostra maiorem voluptatem afferre. Si quem igitur sacerdotes nostri, & alij quicunque legentes, ex his laboribus nostris fructū ceperint, erit quod DEO, cuius id solius beneficium est, gratias agant. Nos ab omnibus hoc vnum postulamus, vt nos vñ cum ouili nostræ fidei credito, diligenter Deo commendent, precesque suas pro nobis ad eum fundere nunquam, intermittant.

(. . .)

Antequam autem ad baptismi administrationem accedent, hac pramonitione quæ sequitur, ad populum adstantem vti poterint.

ADMONITIO CIR- CA BAPTISMI SACRAMEN- tum per sacerdotem facienda.

Vando quidem fratres charis-
simi, Christiana charitate
impulsi, hunc in locum veni-
stis, ut coram intueamini,
præcipuum hoc diuinæ mi-
sericordiæ signum, & primum eiusdem
gratiæ ac benignitatis gradum, quem is
pro bonitate sua ineffabili, homini lapsio
impartiuit: ut inquam intueamini, quo
pacto hic Adami filius, sit recipiendus
per Baptismi Sacramentum in fidelium
communione, ut iam Dei filius, Chri-
sti frater, ciuis & hæres regni cœlorum
esse queat: Hortor vos in Domino, ut
posthabitis vanis cogitationibus & collo-
quijs omnibus, quibus possint animi ve-
stri distrahi, & à tantæ rei cōsideratione
suspendi; perpendatis ipsi vobiscum dili-
genter, quanta sit hæc Dei charitas, &
plusquam paterna benignitas, quam pro
magna sua misericordia declarauit antea
nobis omnibus per baptismum, & nunc
per gratiam suam huic infantulo decla-
rare dignatur.

Attēti sint,
qui adstant
baptizādo.

No-

CIRCA SACRAM. BAPT.

Nostis è scriptura sacra, vel sal- Originalis
tem audistis, quòd ob nostrorum pri- peccatigra
morum parentum culpam, vitam adhuc uitas.
in paradiso voluptatis degentium, om- Ioan. 1.
nes homines, qui vnquam ex voluntate
carnis, hoc est de viro, deq; sœmina in
lucem prodierunt, prodeunt & po-
stea sunt prodituri, iam ab ipso matris Ephe. 2.
vtero, originali peccato infecti, & sœ- Rom. 3. 5.
dè turpiterque inquinati, merito suo fa- 1. Cor. 15.
cti sunt iræ diuinæ obnoxij, damnatio-
nis æternæ filij: odiosi & inuisi Deo,
sathanæque potestati subiecti; nec eis pa-
tet ex ipsorum natura vllus ad regnum
cœleste possidendum, & ad æternam sa- Cur in mū
lutem consequendam aditus. Cæte- dū Christus
rum huic tam profundo malorum pela- venerit.
go, consilio quodā imperisrutabili pro- Gal. 4.
uidit summa dei benignitas, mittens fili-
um suum charissimum, & eum vnigenitū
in mundum, vt genus humanum ad ima Ioan. 9.
ginem suam conditum, è potestate satha-
næ ereptum, in libertatem assereret: vt- Matth. 18.
que saluaret omnes, qui crāt alioqui suo Luc. 9.
ipsorum vitio, æternæ damnationi addi-
cti, morteque sempiterna morituri.

Cur institu-
tum sacra-
mentum
baptismi.
Ioan. 3.

H Vius igitur salutis nostræ cau-
sa, Baptismi sacramentum per eum ip-
sum filium suum instituit, promittens v-
niuersæ carni verbo suo ineffabili, quòd
omnes hoc sacramento initiati (absit do-
lus & fictio) iā deinceps ex Dei solius mi-
sericordia, & ex gratia saluatoris nostri
IESV CHRISTI, cuius tunc effi-
ciuntur membra, & ei adhærent veluti ve-
ro, yiuoq̃ue suo capiti, reddantur deinceps
ab omnibus peccatis, quantumuis
multis & magnis, & ab æterna morte pror-
sus liberi, quodque liberati ex sathanæ la-
queis & è faucibus illius erepti, ius acci-
piant filiorum Dei, & fiant Dei quidem
hæredes, Christi verò cohæredes in re-
gno cœlorum.

Dei promissio de bap-
tismo.

Marci 16.
Acto. 2.

EST autem non obscura, imo clarif-
sima, & eadem certissima Christi pro-
missio : **Qui crediderit & baptizatus**
fuerit, saluus erit : quā & proposuit Iu-
dæis Petrus dicens: Baptizetur vnusquis-
q; vestrū in nomine Iesu Christi, in remis-
sionē peccatorum vestrorū, & accipietis
donū Spiritus sancti. Vobis, em̃ est pro-
missio & filiis vestris, & omnib. qui lōgè
sunt, quoscunq; aduocauerit Dñs deus
vester

vester. Quibus verbis, non modò bapti-
 zandos esse docuit, qui Christo nomen
 essent daturi, verumetiam baptismi fru-
 ctum expressit. Mandauit autem
 CHRISTVS discipulis suis, vt e-
 untes in mundum vniuersum, prædi-
 carent euangelium, & baptizarent om-
 nes in nomine patris, & filij, & spiritus
 sancti. Quod illi præstiterunt sanè dili-
 genter. Nam docuerunt & baptizarunt,
 nec vllò sunt vsi vel personarum, vel se-
 xus, vel ætatis delectu, sed baptizabant
 promiscuè omnes credentes in nomine
 Domini. Indicare hoc videtur scriptura
 cùm dicit, quòd Petrus baptizauit Cor-
 nelium cum cognatis & necessarijs eius.
 Quodque Paulus baptizauit custodem
 carceris, apud quem tenebatur vinctus,
 cum tota domo ipsius: tum & Lydiæ pur-
 purariæ & Stephanæ domum: nec non
 ex Corinthijs nò paucos, in ædibus Cris-
 pi: Baptizauit & Philippus Samarita-
 nos nullo prorsus delectu. nec dubium
 est idem fecisse & alios apostolos disci-
 pulosque domini. Neque enim erant ne-
 scij, quantum esset in eo Sacramento po-
 situm. Nouerant id esse fidei Christianæ
 basim

Marci vlti-
 mo.

Apostolo-
 rû munus
 in mundo.

Baptismus
 ad omnes
 pertinet.

Acto. 10.

Acto. 15.

1. Cor. 1.

Acto. 18.

Acto. 8.

Necessitas
 baptismi.

basim & fundamentum; esse ianuam ad vitam, & portam ad immortalis dei domum: esse tam necessarium, ut absque eo posset saluari nemo: esse postremò præsentissimum pharmacum eorum animæ morborum, qui Adæ peccatis, iusto dei iudicio quasi hæreditario iure, descenderunt in omne genus humanum.

Baptismi
facilitas.

Matth. 3.

Marci 1.

Lu. 4.

Ioan. 3.

Aqua bap-
tismi lauat
animam.

Hoc igitur præsentissimum & apprimè necessarium sacri baptismatis remedium, saluator noster, in aqua pura nobis parare instituereque dignatus est: cui spiritum etiam sanctum suum adhibet, declarans modo visibili potentiam suam inuisibilem, maximeque omnibus stupendam & admirandam, ut nos aspicientes carnalibus oculis, cum abluuntur aqua infantum corpora, apprehenderemus oculis fidei vim illam admirabilem spiritus sancti, qua eos intus mundat & sanctificat in anima, ut efficiantur spiritualis domus Dei, templum spiritus sancti, & purum sacratissimæ Trinitatis habitaculum. Nam cum foris infans aqua abluatur, tum credendum est, spiritum sanctum mundare intus eius animam,

modo quodam imperscrutabili, & vir- In baptis-
tute diuina: nec non vestire eandem sua mo consec-
gratia, veluti vestimento salutis & iusti- tur vitæ
tiæ, atque ita renouare interiorem homi nouitas.
nem, vt qui antea fuerat Adami filius,
iam tum fiat Dei filius; & vetustate prio-
ris hominis deposita, incipiat nouam vi-
tam viuere, secundum imaginem eius, Colo. 3.
qui creauit eum; non iam peccator, sed
iustus; non mancipium sathanæ, sed li-
bertus Dei; non iræ, sed gratiæ filius,
& regni cœlorum hæres. Quæ omnia,
efficiuntur Spiritus sancti virtute: gratia
verò & misericordia dei, ac domini no-
stri Iesu Christi.

Quamobrem, magnam in animis su- Cōsolatio
is consolationem & voluptatem quan- ex recorda-
dam admirabilem homines Christiani tione bap-
sentiant necesse est, cū audiunt se in- tismi.
nomine sanctissimæ Trinitatis baptiza- Matth. &
tos esse; debentque certissimè credere, Marc. vii.
nec humana id virtute, nec Angelica fa-
ctum esse, verū summi præpotentisque
dei manu. Eius inquam Dei, qui trinus
in personis, vnius essentiæ, vnius & e-
iusdem est potestatis, patris, filij, & spiri-
tus sancti. Indicat hoc apertè scriptura,
& ex-

& expressum Dei verbum, quando commemorat, mandasse Dominum apostolis suis, ut baptizarent omnes in nomine, (non autem in nominibus) patris, filij, & spiritus sancti.

Fructus
Baptismi.

Ephes. 5.

1. Cor. 12.

Colo. 1.

Singulare,
Christi be-
neficiū in
baptismo.

PER hunc itaque Deum transferimur in baptismo, ex peccato ad iustitiam, ex ira ad gratiam, ex damnatione ad salutem, de morte ad vitam sempiternam. Quinimò efficimur filij Dei, ei que nos mancipamus, cum anima & corpore; ut iam simus deinceps non potestatis nostræ, verum illius cuius etiā corpus sumus, caro de carne, & membra de membro. Nam tum recipit nos Deus in fidem & tutelam suam, nihil ut deinceps in nos sathan iuris habeat, ut ne peccatum nos possideat, vel æterna mors occupet: sed ipsemet deus, vnus, viuus, æternus, verus, & omnipotens, sit Deus, dominus, pater, patronus, benefactor & defensor noster, qui nos ab omnibus inimicis nostris, & ab æterna morte liberatos, in regnum suum cœleste, regnū filij dilectionis suæ transferat.

Magna sunt hæc certè, imo summa & ineffabilia Dei beneficia, quæ
com

communicantur nobiscum per sacri baptismatis susceptionem. Quis enim vidit hæc vnquam? aut quis audiuit talia? Verum potius hominis, quàm ipsum hominem, ex tanta miseria ad tãtam gloriam, ex terra ad cœlos cœlorum, ex immis ad summa prouehi? Quamobrem, non modo admirari nos ac stupere oportet, ad tãtam potestatem diuinam, verumetiã gratos & benememores esse, tam excellentis eius gratiæ, beneficiumque hoc illius agnoscere, & ei semper ac vbique gratias agere, quòd pro misericordia sua, cuius non est numerus, nos perditos querere, & inuentos pijs humeris ad caulas Ecclesiæ reportare, regniq̃ue cœlorum hæreditate honestare dignatus est.

Necessaria
Christi be-
neficiorũ
memoria.

Matth. 18.
Lucæ 19.

AD hanc verò gratiam retinendam, ac magis etiam in nobis augendam, Christianam pietatem, & castum honestumque vitæ modum adferamus oportet, exhibentes nos tanquam ex mortuis viuentes, & membra nostra arma iustitiæ Deo. Cùm enim tot bonis aucti, tantisq̃ beneficijs in baptismo simus cumulati, qua tandem venia digni censebimur, si loti, denuò ad volutabrũ luti, vt iues

Baptisatis
necessaria
est vitæ ho-
nestas.

Rom. 6.

2. Pct. 2.

immun-

- Deuter. 26. immundi redeamus, vel si vomitum nostrū vti canes obscæni (quod absit) repetamus? Laui pedes meos, inquit scriptura, quomodo iterum inquinabo eos? Ex-
- Luc. 9. poliaui me tunica mea, quomodo induar illa? Nō sunt apti regno dei, qui missa
- Gene. 19. manu ad aratrum respiciunt retro. Respexit vxor Loth ad Sodomam, respexit ad illud fœdum peccatorum domiciliū, & statim hominis formam amisit. Hoc exemplum documento sit nobis, quomodo post accepta tot & tāta beneficia, nos
- Quomodo post baptismum viuē dum sit. erga deum largitorem eorum affectos esse oporteat, ne fortè, vt Petrus inquit, obliuio nos capiat purgationis veterum nostrorum delictorum. Aequum est enim, vt non amplius carni, non sathanæ, non mundo, non peccato seruiamus; sed
1. Pet. 2. ei soli, qui emit nos sibi precio magno, & cui virgines castæ vni viro desponsi sumus. Hoc est quod ait Paulus: Quicunque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus: conscripti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: quasi dicat, Qui mortuus est & sepultus, nō peccat amplius. Ergo sicut mortuus est Christus propter nos, ita &
- Rom 6. nos
Colo. 3.

nōs peccato mori debemus propter Christi: & quēadmodū ille resurrexit à mortuis per gloriā patris, ita & nos per illius misericordiam à peccatis resurgere, & in vitæ nouitate ambulare oportet.

Exuto veteri, nouus est homo induendus

Monet itaq, apostolus, vt exuētes veterem hominē cum actibus suis, quē Iudas carnalē & maculatā tunicam appellat, induamus nouū, qui secūdū deū creatus est

Ephc. 4.
Colo. 3.

in iustitia & sanctitate veritatis, vt iā non nudi, sed superuestiti inueniamur: vt expurgato veteri fermento, noua simus con-

2. Cor. 5.
1. Cor. 5.
Rom. 13.

spersio: deponentesq; opera tenebrarū, arma lucis induamur, & vt filij lucis ambulemus. Neque verò non expressit, idē nobis huius spiritualis indumēti fructū,

Ephc. 5.
Fructus spiritalis indumenti.

cū ad Galatas scribens, Quicumque, inquit, in Christo baptizati estis, Christū induistis; oēs igitur sic vestiti, et Christū,

Gala. 3.

id est, vitæ nouitatē induti, reddūtur spirituales filij Abrahæ, promissionū spē habentes, dilecti Deo, & regni cœlorū hæredes, cuius certissimum pignus acceperunt in vno spiritu baptizati, vno spiritu potati, in vnam spem viuā vocati, glorioſæ resurrectionis & incorruptibilis hæreditatis.

Ephc. 2.
1. Corin. 12

Incēdūtur
homines
beneficijs
ad amādū
Deum.

Philip. 3.

Seruiendū
est Deo,
semper, &
sathanæ re-
sistendum.

Luc. 1.

1. Cor. 6.

Rom. 6.

HOrum omnium si quotidie fuerimus memores, fieri non potest, quin commoueamur tantis dei beneficijs. Nec solum commoueamur, sed modo quodam admirabili, in eius amorem, à quo ea sunt ad nos profecta, rapiamur; tantaque erga benefactorem hunc nostrum charitate inflāmemur, nulla ut sit res in mundo, quæ nos ab illius amore dimouere queat. Iam fordescent omnia nobis, quæcunque orbis hic vniuersus communi nomine bona appellat, eruntq; nobis ipsis etiam purgamentis viliora. Nostrum verò studium hac vna in re versabitur omne, ut auctoritantum bonorum Deo, seruiamus in sanctitate & iustitia omnibus diebus nostris, calcātes profligatum illum, & iam toties victum ac prostratum sathanam generis nostri hostem, & nullam cum eo societatem, nullam cōmunionem habentes. (Nam quæ participatio iustitiæ cum iniquitate? quæ societas lucis ad tenebras? quæ conuentio Christi ad Belial?) Sed vitæ nostræ cursum traducentes in Dei laudibus, viuamus perpetuò in vitæ nouitate, non secus ac filij lucis, ac membra Christi, cōm-

complantati similitudini mortis eius, cō-
scripti in libro vitæ, & vocati ad gloriā Luc. 10.
æternam. Quam nobis concedat per mi-
sericordiam suam Deus trinus & vnus,
pater, filius, & spiritus sanctus, qui est
benedictus in secula, Amen.

QVOD SI TEMPVS SVFFECERIT, POTERIT SACER- dos explicare populo huius Sacramen- ti Ceremonias.

Quandoquidem complures Ceremoni
arū fontes.
in baptismo ceremonias ad-
hibemus, tam ab apostolis
qui Christum in carne do-
centem sunt secuti, quàm
ex Ecclesiæ præcepto, quæ columna 1. Tim. 3.
& firmamentum est veritatis, nobis tradi-
tas: Volumus fratres charissimi (quoad
eius breuissimè fieri poterit) nudam &
succinctam de illis rationem vobis red-
dere: vt omnes scire possitis, non modò
quid agatur nunc cum hoc infante, quē
coram oculis vestris cernitis, verūmetiā
quid olim cum ipsis vobis, quando bap-
tismo initiabamini, actum fuerit.

B Princi-

Principio, nequaquam patimur infantem in templum inferri, sed cum iu-
 Statio præ foribus. bemus aliquandiu præ foribus stare.

Cyrill. Ca-

te. 4. My-

stago.

Significantes, eum ex natura sua pro-
 cul esse à DEO, & ab illius gratia val-
 dè remotum, nec habere ullam cum ele-
 ctis eius communionem, & cum Eccle-
 sia Dei, cuius nondum factus est mem-
 brum. Quare cogitur pro foribus tem-
 pli hoc per susceptores siue patrilios su-
 os operam dare, quò possit in templum
 & Sanctæ matris Ecclesiæ gremium re-
 cipi. Susceptores autem, siue patrini,
 baptizandis infantibus adhibentur, qua-
 si testes & sponsores, qui pro eis petant,
 ad rogata respondeant, & promittant.

Patrinorū
munus.

Pertinebit autem ad eos, admonere dili-
 genter puerum, cū id per ætatem fieri
 poterit, tam baptismi suscepti, quàm pro-
 fessæ in baptismo fidei: simul providere,
 ut in eius elemētis catholicè institutur,
 adulti verò per se ipsos petēt & profite-
 buntur.

Nominis
impositio.

Cū aut susceptores nomen dederint
 baptizando, quo palam faciunt, velle se,
 ut puer in communione Christianorum,
 & in fidelium deo dilectorum societate vitam
 degat

degit vocationi suæ consentaneam: tum Chryf. ho.
 afflat eum sacerdos, & sathanam verbis 30. in Mat-
 horrendis increpat, iubens vt actutū ab ^{thæ.}
 eo discedat, ac vero viuentiq̃ue deo, nec ^{Orig. li. 7.}
 non spiritui sancto, det locum. Neq; em̃ ^{cōt. Celsū.}
 hic prius hospes eius erit, aut suam in eo ^{Aug. epist.}
 mansionē ordietur, quā spiritus ille ne- ^{105. & li. 1}
 quam, & fidelium hostis capitalis, foras ^{de symb.}
 eiectus fuerit, quem secum gratia Dei ^{ca. 1. & li. 2}
 ferre non potest. Quomodo enim lux et ^{cōtra Pela.}
 tenebræ, salus & interitus, vita & mors, ^{ca. 40.}
 simul esse possunt? ^{Exorcismi}

Signat postea baptisandum sacer- ^{Signaculū}
 dos in fronte & in pectore sanctæ cru- ^{crucis in}
 cis signo (quandoquidem spiritus ille ^{frōte & in}
 malus in cruce victus est per Christum, ^{pectore}
 omniq; virtute sua spoliatus) vt cū in ^{baptisandī}
 ipso victoriæ de se partæ tā illustrem no- ^{Amb. li. 4.}
 tam dederit, sciat certo certius, quod is ^{de his qui}
 iam ē sua manu ereptus, in tutela sit, & in ^{iniantur.}
 potestate victoris, quodq; fraus sua & do- ^{Vfus signi}
 lus veteratorius nihil deinceps potest ei ^{crucis.}
 non permittente deo, vel damni afferre
 in anima, vel periculi creare in corpore.
 Debet etiam puer vbi adoleuerit, hac ipsa
 nota crebrò repetenda, in memoriam e-
 ius venire, quod est iam ex eo tempo-

re Christi Domini, cuius gestat insigne, miles factus, quodque illi soli spiritualia stipendia facere, soli seruire, & solum agnoscere tenetur, DE VM, Dominum, benefactoremque suum. Quin etiam debet semper eius victoriæ meminisse, eam prædicare, nec pude fieri crucis & mortis Christi, per quam salus ipsi, & alijs parta est omnibus.

Salis impositio.

Izec. 16.

Rom. 10.

Colo. 4.

Imponit postea Sacerdos ori infantis sal benedictum, quo significat, quod per DEI gratiam ab omni putore vitiorum mundatus, tenetur fidei doctrinâ, sicut corde credit ad iustitiam, ita ore cōfiteri ad salutem, & omni vita sua sale sapientiæ salutaris condita, cauere sedulo, ne vitiosarum affectionum, & peccatorum sordibus computrescens, aut ipse DE VM blasphemet vitio suo, aut alijs det occasionē blasphemandi. Non enim abs re monet Apostolus: Sermo vester sit sale conditus. & Christus: Habete inquit sal in vobis: vultque idem vt omnis homo quasi victima spiritualis sale salsiatur.

Colo. 4.

Marc. 9.

Euangelij lectio.

Legitur postea euangelium de paruulis, quo indicatur, velle hoc DE VM opti-

optimum maximum. & vni genitum filium eius Iesum Christum, vt admittantur ad ipsum paruuli, vtque illis sit receptus in gratiam: quos etiam non frustra ad se venire iubebat, non frustra cōplectebatur, non frustra suis apostolis in exemplum proponebat.

Matth. 19.
Luc 18.
Mar. 10.

Cum autem orationem dominicam sacerdos vnà cum patrinis pressius recitando absoluerit, simul cum fidei symbolo, tunc aperit vtramque aurem, & nares baptizanti modico sputo illinens, idque Christi exemplo: quò deinceps aures illius semper pateant audiendo Dei verbo, vtque odoratus illius promptus sit ac paratus ad rerum cœlestium apprehensionem.

Sputi linitio.

Amb. li. 1.
ca. 1. de his
qui initiantur.

Infertur deinde infans in templum, et ad baptisteriū sistitur, vbi per susceptores suos abrenunciat sathanae, pompis, et omnibus operibus eius. Quæ sane abrenunciatio admonere debet infantem, vt per omne vitæ suæ tempus, cum perdit illo sathana, cui nuncium remisit, & quem palàm negauit, nihil iam prorsus rei habeat, sed ei fortis in fide resistens, eius tela omnia ignea, indutus armaturā

Abrenunciatio.

Clem. Po.
li. 7. ca. 4.
Cyril 1. Ca
the. Mysta.
Terrul. de
Coro. Aug.
gust. epi 3.
ad Bonif.

1. Pet. 5.

Dei, extinguere satagat. Quod faciet, si peccata, quæ illius iacula sunt, sedulo vitauerit, & deo soli adhæserit, eiusque voluntatem implere studuerit.

Ephc. 6.

Fidei promissio.

Quid ea significet.

Matth. 19

Acto. 9.

2. Pet. 2.

Vnctio sacro oleo.

Cathe. mysta. 2.3.

Mox clara professione symboli, ad interrogata articulatim per se vel susceptores respondens, Deo patri, filio, & spiritui sancto se addicit, & ad Ecclesiam eius sese aggregat, & promissa eius accipit. Ea verò professio, veluti munimentum esse debet, ut fidem Catholicam, quam est multis testibus professus in baptismo, perpetuo integram, saluam, & illibatam seruet, eamque coram regibus, principibus, & ubicunque res postulauerit, confiteri non erubescat quoad vixerit: nec sibi à quoquam persuaderi sinat, putetue ab ea vel unguem latum sibi unquam discendum esse: alioqui perfidie reus censebitur. Et melius ei erat non cognoscere viam iustitiæ, quam post cognitam retrorsum conuerti, ab eo quod illi traditum est sancto mandato.

Vngit postea sacerdos infantem sacro oleo in scapulis & pectore, indicans participem esse factum illius fructiferæ oleæ Christi Iesu. Cum enim oleaster esset, insertus est in bonam oliuam, & socius radicis oliuæ factus

ctus est. Oleū veī ò teste Cyril. symbolū
 est pinguedinis Christi nobiscū cōmuni
 catæ, & ꝑ omne vestigiū diabolicè ope-
 rationis deletū est in nobis. Est aūthæc ip-
 sa vnctio, eius rei certissimū signū, quod
 infās sic vnctus, iam ex eo tēpore athleta
 Christi efficitur, quodq; per gratiā S. san-
 cti, & per scapularū suarū laborē, hoc est,
 per vitā laboriosā, certare debet assiduē
 cū aduersario. Ad militiā enim & pugnā
 vocatur, nō ad otiiū & desidii. Quāobrem
 debet sicut Christi bonus miles, certare
 bonū certamen, & suā ipsius salutē obser-
 uādis dei mādatis, accurate diligenterq;
 curare.

Dion. ii. 1.
 Eccl. Hier.
 ca 5. Cōc.
 Laod. ca. 18
 Amb. deijs
 qui initian-
 tur. Cyp. li.
 1. epist. 2.

Iob. 7.
 1. Tim. 1.
 1. Tim. 6.
 2. Tim. 2. 4

Deinde perfundit sacerdos infantē seu
 caput eius aqua baptismi ter, vel ter eū im-
 mergit, nō sine solēnib. illis verbis: Ego
 te baptizo in nomine patris, & filij, et S.
 sancti. Quod cū fit, statim purus efficitur
 infans ab omnibus peccati sordibus, sub-
 mergiturq; in baptismo pōdus illud ini-
 quitatis, quod veluti talētū plumbi gra-
 uabat illius animam, & ad deum acce-
 dere non sinebat: deijcitur etiam in
 profundum truculentus ille Pharaō,
 persecutor & oppressor populorum dei.

Aque per-
 fusio.
 Amb. li. 1.
 de sacr. ca.
 4. Aug. li.
 19 cō. Fau.
 ca. 18 Cle.
 Rom. li. 7.
 ca 43. Au-
 gust. lib. 3
 cōt. Dona.
 Cyp. li. 1. e-
 pist. 2. Cy-
 rill. cath. 3.
 Zacha. 5.
 Exo. 14. 15.

Rom. 6.
Colo. 3.
Ephe. 4.

recipitur verò infans à Deo in filium, hæ
resque illius omnium bonorum & regni
cœlestis constituitur. Cùm autem sic
immersus, & deinde exemptus ab aqua
fuerit, hoc intelligi datur, quòd ille ve-
tus Adam iam est Christo consepultus
per baptismum, quodque depositis om-
nibus exuvijs veteris hominis, fit noua
creatura, fit homo nouus, amicus & Deo
longè charissimus. Qui tantis benefi-
cijs ab eo affectus, peccare ampliùs non
debet, sed ambulare debet in nouitate vi-
tæ, habens conuersationem suam in
cœlis.

Philip. 3.

Vnctio sa-
cro chris-
mate.

Dion. de
Eccle. Hie-
rar. ca. 1.
Amb. li. 6.

de his qui
initiantur.

Clem. li. 7.
ca. 41. Syn.

Const. 2.
cap. vlti.

Theod. in
psal. 22.

Terrull. de
baptismo.

Rom. 13.
Ephe. 5.

Philip. 4.

Absoluto baptismo, vngit eum sa-
cerdos in vertice capitis sacro chrisma-
te, non secùs ac olim reges & sacerdotes
vngebantur in lege, mandato domini.
Quo significatur diuinæ gratiæ in ipsū
influxus, quodque propterea vnctus est,
vt vnà cum alijs Christi membris, sit rex
& sacerdos spiritualis: sit potens vince-
re sathanam, & omnem hostium inuisi-
bilium potestatem, vtque seipsum & pre-
ces suas omnes offerat spiritualem & im-
pollutam Deo patri hostiam: semper eā
vitam viuens, quæ decet filium Dei, fra-
trem

trem & membrum Christi viuum, à quo
ita se Christianum nuncupat, quemadmo-
dum ille à cœlesti chrismate vnctioneq;
admirabili, Christus fuit nuncupatus.

Cyrill. 'ca-
the. myst. 20

Significat etiam hæc ipsa vnctio lætitiã
illam spiritualement, de qua propheta ait: Esai. 61.

Lætitia sempiterna super caput eorum. Ephe. 4.

Propterea Paulus, Gaudete inquit in Thess. 5.

domino semper, iterum dico gaudete. Acto. 8.

Sic Eunuchus posteaquam baptismũ est
de Philippi manu consecutus, ibat inquit
scriptura per viam suam gaudens.

Pileus line

Ad extremum imponitur capiti bap- us cãdidus
tizati integumentum seu pileolus lineus Aug. serm.

candidus, crucis figura insignitus, quo 40. in octa

is admonetur, quod per Iesum crucifi- ua pascha

xum libertate donatus est. Erat enim im tom. 10.

positio pilei, signum apud quosdam do-

natæ libertatis. Candido colore admo-

netur, vt ea puritas & innocentia, quam 4. Esd. 2.

est in baptismo consecutus, perpetuò in

illius vita perduret. (Nam qui se de vm-

bra seculi transferunt, splendidas tuni- Rom. 2.

cas à Domino accipiunt inquit scriptu- Matth. 1 6.

ra) vt gratia & benignitate Dei ac sal-

uatoris nostri & spiritus sancti, purus et

immaculatus comparere possit in extre-

mo illo die, quando reddet vniciuiq; deus
 2. Paral. 15 secundū opera eius. Præterea, vestis hæc
 Hierar. Ec munda, symbolicè docet Dionysio teste,
 alc. ca. 2. per baptismum instar vestis Christum à
 baptizatis indui. Copulatur enim, in-
 quit, in vnum cum induto, & protegit eū
 à contrarijs, & splendore vitæ ornat.

Ardens ce Datur etiam in manus baptizati, vel
 reus. ei adhibetur ardens cereus, vt Christum
 Ioan. 1. esse cognoscat illam veram lucem, quæ il-
 luminat omnem hominem venientem in
 Georg. Na hunc mundum; vt quæ ipse, fide Catholi-
 zia orat. 3. ca quam est in baptismo professus, & bo-
 in sancta no exemplo vitæ, alijs præluceat, quò vi-
 lumina. dentes homines illius opera bona, glori-
 ficent patrem qui est in cœlis. Hoc est
 Matth. 5. quod Christus ait, Sint lucernæ arden-
 Philip. 2. tes in manibus vestris. Nam paratos nos
 Luc. 12. esse vult, vt cū venerit & pulsauerit, con-
 festim aperiamus ei: vt quæ fidei & bono-
 Sophon. 1. rum operum lucem teneamus, quando et
 ipse scrutabitur Hierusalem in lucernis.

Hoc itaque sanctum Sacramentum
 (fratres charissimi) cū ceremonijs eius
 omnibus, ego Christi & Ecclesiæ eius
 quamlibet indignus minister, nunc ex
 mandato

mandato illius, & ex iniuncto mihi munere, huic infanti sum in Dei nomine administrare paratus. Quare à vobis peto, vt me pijs vestris precibus velit adiutum. Imprimis verò quisque vestrū agat gratias Deo quas potest maximas, quòd vobis omnibus affuerit in baptismo: & vnam omnium excellentissimam hanc gratiam declarare sit pro summa bonitate sua dignatus: quodque aduersus tantum, tamque detestandum malum, peccatum inquam, & auctoritatem eius mortisque sempiternæ diabolum, tam facile, & cuius obuium remedium comparauerit. Non alia fanè de causa, quàm quòd omnes nos sibi amicos, filios, & regni cœlestis hæredes esse cupiat. Deinde vnusquisque vestrū impulsus Christiana charitate, Deum pro hoc infantulo pijs precibus interpellat, vt ei nunc baptismatis sacri gratiam impertiat, & diuitias misericordiæ suæ in illum effundat, adiuuans eum potentia sua, ne amplius illi peccatum dominetur, néue sathan illum possideat, aut vis vlla inimici à gratia Dei retrahat, sed vt fortis sit pugil Christi,

Adstantes
iuvāt bapti-
zandum.

Gratias agant Deo
pro baptizando.

Orent pro
baptizato.

& semper voluntatem dei impleat, promissionemque illius, hoc est salutem & gloriam æternam, vnà cum omnibus nobis consequatur, quod ipse nobis præstare dignetur, per Iesum Christum dominum nostrum Amen.

Vnde petē
da vberior
ceremonia
rū exposi-
tio.

Reperient etiam Parochi vberiore
interpretationem sacri baptismi ceremo-
niarum & rituum in Cathéchismo Ro-
mano, & in eo quem Cyrillus patriarcha
Ierosolymitanus pridem iam etatem con-
scripsit: tum & in Confessione fidei
Christiana, quam Illustrissimus Cardi-
nalis Varmienſis rogatu synodi Petri-
couienſis in Polonia, magno cum
multorum fructu in lucem edi-
dit. Quare si quid hīc de-
fuerit, inde petant
licebit.

(. . .)

ADMO-

ADMONITIO CIR- CA POENITENTIAE SACRA- mentum & Confessionem peccatorum Sacerdoti faciendam.

In hoc apparuit (frater cha-
rissime) gratia & benigni-
tas dei omnipotentis, quòd
magna infinitaque mileri-
cordia sua incitatus, digna
tus est nobis indignis, & nihil tale prome-
ritis, immensam, & plusquam paternam
charitatem suam declarare, vt cum pec-
catores essemus, inimicique illius, nò par-
ceret ille tamen vnigenito filio suo, sed
pro omnibus nobis traderet eum; Trade-
ret aut ad illudendū, conspuendū, cru-
cifigendum, & morte turpissima occi-
dendum. Cuius præciosissimo & pu-
rissimo sanguine, reconciliatus Deo
patri, & ad gratiam ipsius restitutus est
mundus. Huius reconciliationis, reddū-
tur omnes homines participes in baptis-
mo, ac incipiunt tum esse ex inimicis a-
mici, è seruis liberi, è sathanæ mancipijs
dei filij, & regni cœlorum cohæredes.

Christi ergo
gamos sum-
ma chari-
tas in bap-
tismo.

Rom. 5. 8.
2. Cor. 5.

Est

Est hæc sanè immensa misericordia
 & summa charitas, est plusquàm liberali-
 ter in nos effusa Dei benignitas & cle-
 mentia: sed nō minor tamen illa, quòd
 cū suscepto baptismo, in gratiam illi-
 us iam recepti, ac in filios Dei assum-
 pti, non rarò recedamus à via iustitiæ,
 & rumpamus illud vinculum charita-
 tis, quo Deo religati sumus: cumque las-
 sati à via iniquitatis, sic nos mancipe-
 mus æternæ morti, nulla vt iam superes-
 se videatur spes nostræ salutis ampli-
 us: reperit nihilominus saluator noster
 viam & modum, quo iterum vniat nos
 sibi, nouoque vinculo denuò colliget.
 Nam instituit Pœnitentiæ Sacramentū,
 seque in eo obligavit nobis promissione
 longè omnium certissima, ac iurauit per
 semetipsum, quòd non vult omnium ini-
 quitatum nostrarum recordari, nō vult
 erratorum nostrorū iustas de nobis pœ-
 nas exposcere: vult autem cōdonare pec-
 catā, vult misericordiā impartire, si mo-
 dò voluerimus ad vitam meliorem con-
 uerti, deque admissis pœnitentiam a-
 gere. Nam ideo Christus venit in mun-
 dum, vt opera diaboli dissolueret, vt

mor-

Sed nō mi
 nor in pœ
 nitentia.

Sapient. 5.

Ioan. 10.

Ezec. 18. 31.

Lue. 19.

Acto. 10.

Matth. 9.

Cur Chri
 stus in mū
 dum vene
 rit.

morbis nostris medicinam faceret, vt ^{1. Ioan. 9.}
 vocaret peccatores ad poenitentiam, & ^{Ioan. 10.}
 conuersis ad se vitam donaret æter- ^{Lucæ 19.}
 nam. ^{Ioan. 10.} veni, inquit, quærere & saluum ^{Periculosū}
 facere quod perierat, veni vt vitam ha- ^{est stare in,}
 beant, & abundantius habeant. Nihil ^{2. Cor. 12.}
 est autem magis impium, quàm stare
 in peccato. Hoc & Paulus deflet: Hoc
 magno gemitu dignum esse ducit. Ti-
 meo inquit, ne cūm venero, humiliet
 me Deus apud vos, & lugeam multos
 ex his, qui non solūm peccauerunt, sed
 etiam poenitentiam non egerunt super
 fornicatione & immundicia quam se- ^{Quale pea}
 cerunt. Peccatum est veluti coluber pesti ^{catum, &}
 lens: Dentes leonis, scriptura inquit, den ^{quales sint}
 tes eius interficientes animas hominum, ^{peccatores}
 & quasi romphea bis acuta omnis iniqui-
 tas. Non abs re dicit propheta: Væ ^{Esaiæ 1.}
 genti peccatrici, væ filiis sceleratis: væ ^{Eccle. 2.}
 qui dereliquerunt vias rectas, & diuer-
 terunt in vias prauas: Iniquitates Da- ^{Psal. 37.}
 uid appellat onus graue grauatum su-
 per se. Et Zacharias talentum plum- ^{Cap. 5.}
 bi. Homo peccator, est veluti muli-
 er illa inclinata apud Lucam, quæ præ ^{Capite 12.}
 infirmitate nō poterat sursum respicere:
 vbi

vbi autem vocauit eam Deus, & imposuit illi manus, confestim erecta est, & glorificauit Deum.

Omnes
peccant.
3. Reg. 8.
1. Ioan. 1.

Matth. 6.
Luc. 11.

Cum autem tu frater charissime, multis modis peccaueris (non est enim homo qui non peccet: ac si dixerimus quod peccatum non habemus, nos ipsi seducimus, & veritas in nobis non est. Ideoque petimus omnes, Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris:) cum inquam, tu crebro (vt credibile est) præcepta illius transgressus, maiestatem eius offenderis, & quem amare, omni que studio colere debebas, ad iram indignationemque prouocaueris: quo etiam factum est, vt excideris gratia illius, & parata tibi regni cœlorum hæreditate. Fac iē peccatū tuū agnoscas, fac humilieris sub potenti manu Dei, magnaq; cum alacritate amplectare poenitentiae Sacramentum, quæ te de peccatis tuis, in quæ prolapsus es, eruet, atque ex inimico amicum, ex alieno filium dei, fratremque saluatoris nostri Iesu Christi rursus efficiet.

Dolor pro
peccatis
quomodo
excitandus,

Quare doleas, & quidem ex animo doleas necesse est pro peccatis tuis omnibus,

nibus quorum meminisse potes, & quibus cruentatam grauiusque lauciam esse sentis animam tuam. Allocutus est propheta rem inanimam dicens: Audi alta-^{3. Reg. 13.} re, Hæc dicit Dominus, atque illicò al-^{Exod. 16.} tare scissum, & fractus est lapis. Moyses^{1. Cor. 10.} percussit virga petram, & fluxerunt aquæ. Sic & cor tuum frangatur dolore peccati, & producat lachrymas. Neque enim paruum est quod admisisti, nec parua gratia qua excidisti, nec paruum bar-^{Confessio} trum, in quod es vitio tuo prolapsus. I-^{peccatorum} taque debes (si te modo patratorum verè^{Deo & sa} poenitet) omnia peccata tua, corde pri-^{cerdoti fa-} cienda. mum tuo, in conspectu solius Dei, cui omne cor patet, & omnis voluntas loquitur; deinde coram me quoque indigno seruo illius, ore confiteri, non minùs verè, quàm integrè & verecundè: quò non^{Fruetus cō-} modo consolationem ex Dei verbo, & ^{fessionis Sa-} in futurum cautelam referre: verùm eti-^{cramenta-} lis. am authoritate clauium Ecclesiæ, quas dominus Apostolis & eorum successo-^{Matth. 16.} ribus reliquit, absolutionē & animæ tran-^{Ioan. 20. 21.} quillitatem, spiritualemque dulcedinem^{Lu. 21.} reportare queas: iuxta Christi promissum, quod cùm firmum fixumque sit,

Sapie. 11.
Sapi. 12.

mutari nunquam potest: vult enim is, vt
pœnitentibus detur in gratiã receptus,
nec est vllum peccatũ, aut scelus vllum tã
fœdum vel enorme, quod non remitta-
tur verè contritis, confelsis, & ex animo
pœnitentibus. Deus dissimulat hominũ
peccata propter pœnitentiam, & pœni-
tentia dat locũ in peccatis. Vnde non

Sap. 4.

abs re scriptura dicit: Pro anima tua non
cõfundaris dicere verum: nam qui abs cõ

Proue. 28

dit peccata sua, non dirigitur. Quod e-
nim ignorat medicina, non curat. Crede

Matth. 3.
Cap. 3.

itaque verũ esse quod ait Ioannes Bapti-
tista: Pœnitentiam agite, appropinquat

vobis regnum cœlorũ. Quodq; Petrus
in Act. Apostol. Pœnitementi, & cõuer-

timini, vt deleãtur peccata vestra. Crede
quod ipse deus prolocutus est per pro-

Ezec. 18.

phetã: Si peccator egerit pœnitentiã de
peccatis suis, & mea p̃cepta seruauerit,

Non despe-
randũ in
peccatis.

omniũ iniquit tũ eius non recordabor.

Matth. 14.

Neque te magnitudo aut multitudo

Luc. 22.

peccatorũ terreat. Recordare Petri Apo-

Marc. vlt.

stoli Christi abnegatoris: recordare Ma-

Lu. 7.

gdalenæ, cuius tam fuit effusa luxuria, vt

Pœnitentiæ

à septem immundis spiritibus fuisse pos-

exempla.

sessâ memoretur. Recordare Zachæi fœ-

nerato-

neratoris, & Matthæi Publicani. Nun-^{Matth. 9.}
 quid non maxima horû peccata fuerunt?
 Fuerunt sanè. At maior Dei clementia,
 maior fuit misericordia, qui pœnitētib.
 & ad se reuersis ignouit, & eos insuper
 gratia sua cumulauit. Latronis verò vita ^{Luc. 23.}
 omnis in continuis peccatis traducta, to-
 ta impura, tota sceleribus fuit contami-
 nata, eius tamen confessio, & in Christû
 fiducia, oēm illā maculā sustulit, & eū sta-
 tim Paradisi ciuē effecit. Dauidis peccatû
 statim deus trāstulit propter pœnitētiā. ^{2. Reg. 12.}
 Niniuitæ triduana pœnitētiā meruerūt ^{Jonæ 3.}
 gratiā. Seruo nequā omne debitû dimi- ^{Matt. 18.}
 sit, quia procidēs eū rogauit. Horû exē-
 pla tibi quoq; incitamento sint ad pœni-
 tentiam, & eandē gratiam à benignissi-
 mo DEO patre misericordiarum & ^{2. Cor. 1.}
 Deo totius consolationis expecta, quam
 sunt illi pœnitentes consecuti.

Nec te vel timor, vel pudor à cōfite do-
 retrahat, qui magnû proculdubio detri-
 mentum, magnamq; tibi salutis iacturam
 (quod absit) esset allaturus: si præ-
 fertim peccator cū sis, venditare te
 tamen coram DEO & sacerdote illius
 ministro velles, quasi opera iustorum

Nulla cau-
 sa impedi-
 re confessi-
 onē debet.

Confusio
adducens
mortem.

Ecclesi. 4.
Zacha. 13.
Psal. 136.

Confessio
pudica esse
debet.

Hom. 3. in
Matth. o. 1.

habeas, quasi innocens vitam degas, & quasi omni sis peccato grauiore vacuus: quod faciunt nonnulli viri nequam & mē daces, qui peccare non verentur, confiteri autem Sacerdoti, & detegere peccata sua erubescunt; talium confusio adducit mortem, dum ad Christum pertram illam viam, ex qua fons manat perennis in ablutionem peccatoris & menstruata, cogitata actionesque suas allidere detrectant. Nam & Christum, & Sacerdotem illius visibilem ministrum contemnunt: Et à quo erant consecuturi remissionem peccatorum, conscientiaque puritatem in virtute Dei, eum negligendum sibi esse putant, vel quodam rustico pudore adducti, fastidiunt; qui tamen perinde ac sunt illi, homo est, & homo peccator: qui que confitentes audire, & conscientias ipsorum examinare tenebatur, non ut irrideat, aut exprobet, aut alijs patefaciat (absit hæc à piorum mentibus impia cogitatio) sed ut medicinam & absolutionis beneficium petentibus impertiat. Præclare Chrysostomus: Nunquid nescimus inquit, quia confessio peccatorum habet pudorem? & quia hoc

hoc ipsum erubescere pœna est grauis?
Sed ideò iubet nos Deus magis confiteri
peccata nostra, vt verecūdiam patiamur
pro pœna. nam & hoc ipsum pars est
iudicij.

Quamobrem ego (frater charissime) Officiū sa-
cerdotis in
sacramēto
pœnitētiæ.
tam Christiana pietate adductus, quàm
meo munere incitatus, sum hoc ipsum ti

bi nunc præstare in Dei nomine paratus,
vt & confessionem tuam audiam, & hoc
operā dē, quo Dei virtute, mei verò mune
ris sacerdotalis ministerio, ab omnibus
peccatis tuis, iuxta Christi promissum,
liber esse queas. Igitur bono animo dic Esa. 43.

iniquitates tuas vt iustificeris, dic omnia
peccata, quibus experiris læsam esse ani-
mam tuam, & quibus offensum non du-
bitas Deum ac Dominum tuum: quorū
etiam vel nunc memoriam habes, vel ex-
cussa diligenter conscientia, reminisci
potes, quò per humilem hanc contriti-
onem confessionemque tuam, & pecca-
torum tuorum omnium absolutionem
consequi, & recuperare amissam D E I

gratiam, & vitam recipere queas æter- Cōfitenda
sunt etiam
dubia pec-
cata.
nam. Nec illa omittes, quæ an peccata
sint dubitas, vt à me quid de ijs tibi sen-

Sigillū con-
fessionis.

tiendum sit, erudiare, & pacatā in poste-
rum conscientiā referas. Nihil est autem
quod metuas, ne te prodam, & quæ mihi
confessus fueris cuiquā patefaciā. Quod
si facerem, nec apud Deum grauem eius
rei vindicem, nec apud homines debitas
effugerem pœnas.

CVM AVTEM ABSOLVERIT CONFITENS CON-
fessionem suam, dicat sacerdos.

Quid agen-
dū post cō-
fessionem.

Rater charissime, pro his
omnibus & alijs peccatis
tuis, ex animo doleas oportet. Ac si nullum in te dolo-
rem experiris, roges benignis-
simum Deum, vt torpens cor tuū igne
Spiritus sui sancti accendat, teq; ad verā
pœnitentiam adducat. Multum enim in-
terest cuiusque hominis, habere concili-
atam sibi gratiam dei, esseq; illius amicū.
Psal. 138. Honorat enim amicos, quemadmodū &
Peccati cōscriptura dicit: Nimis honorati sunt ami-
ci tui Deus: cōtrā verò, peccatores auer-
satur. Nā odio est Deo impius & impietas
eius. Ideo q; nō rarò experiuntur hi pœ-
nam

nam à Deo inflictam sibi, & amittunt æternam salutem: qua vna re, nulla est, nec esse potest maior iactura. Quid enim prodest homini si vniuersum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo cōmutationem pro anima sua?

Cæterum, non vult Deus mortē peccatoris, nec lætatur in perditione hominum, sed vult vt cōuertatur & viuat: ideo clamat, Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos. Ego sto ad ostium & pulso: si quis mihi aperuerit, intrabo ad eum, & cœnabo cū eo. Quare de Dei benignitate ne dubites, nec de eius misericordia desperes, tuorum peccatorum multitudine magnitudineque perterritus. Cogita scintillam, quæ si in mare ceciderit, non poterit apparere. Quātum scintilla ad mare se habet, tantum hominis malitia ad Dei clementiā. Pelagus quantūvis magnū, mēsurā tamē recipit, sed pietas & clemētia dei, mēsurā nō habet. Est em̄ paratus remittere tibi peccata tua, expectat veluti p̄digū filiū te reuertētē ad se, paratq; tibi primam stolam, & annulū digito tuo, & calciamenta pedibus suis:

Deus recipit pœnitētes.

Sap. 1.

Ezec. 18.

Ezec. 33.

Zach. 1.

Apo. 3.

Quomodo pœnitenti conciliāda sit fiducia in deum.

Chrys. ho. 3. de pœnitentia.

Luc. 15.

Nō esse re-
petenda
peccata.
Rom. 6.

1. Ioan. 3.

Matt. 25.

Remissa
culpa refer-
uatur quā
doq; tem-
poralis pœ-
na.

1. Cor. 11.

Satisfactio

Sed etiam atque etiam vide, nec pecces amplius, nec iam exhibeas membra tua arma iniquitatis ad iniquitatem, nec ita viuas, vt te vixisse pœniteat. Non frustra enim Apostolus inquit: Quem fructum habuistis tum in illis, in quibus nunc erubescitis? nam finis illorum mors est, tu vero translatus es de morte ad vitam. Quare in omni loco Deū respice, & sic rationes vitæ tuæ per Dei misericordiam institue, quo regnum tibi à constitutione mundi paratum, possis assequi. Quoniam verò solet Deus remissa per sacerdotis absolutionem culpâ & æterna pœna, pœnam reseruare temporalem, non sine magno commodo nostro, quam tamen licet homini per patientiam, humilitatē, aliasque virtutes homine Christiano dignas, vel prorsus amouere à se, vel saltē minuere, iuxta dictum illud Pauli: Si nos ipsos iudicaremus, non vtique iudicamur à Domino. Ergo vt hanc pœnam temporalem, quam es iustè promeritus, Deus à te auferat, tibiq; se propitium exhibeat, & in futurum te ab istis & alijs peccatis seruet immunem, dignos quoad eius fieri potest, pœnitentiæ fructus facito.

to. Conuiciatus es, benedicito: Quod non oportet accepisti, reddito: aut si nō est cui reddere possis, in egenorum sustentationem erogato. Ebrius vel gulosus fuisti, ieiunato. Arrogans aut superbus fuisti, humilia te. Inuidisti, faue, & benemerere. insta quantū potes orationi, pietati operam da, frange esurienti panem tuum. Pacem cum omnibus habe. Præpositis tuis, & Ecclesiæ obedientiā præsta: prauam vitæ tuæ consuetudinem nouo genere viuendi commuta, & quidem tali, quod Christianum deceat, vt viuas postea sicut filius in gratiam paternam receptus: nec iam eum deinceps offendas, sed ames & colas, quoad is tibi vitæ vsuram concedere dignatus fuerit.

Basil. in
ptal. 32.
Chrys. ho.
10. Matth.
6. 1.

Esa. 58.
Rom 12.
Hebr. 13.

Occasio
peccati fu-
gienda

Imprimis verò fuge prauorum hominū consuetudinem. Nam sicut is, qui oculorum morbo laborantem viderit, ipso intuitu ægritudinem attrahit, sic qui cum peccatore conuersatur, peccare assuescit. Sectare quoque temperantiam. Sic enim Moyles admonebat populum: Cū comederis & saturatus fueris, caue diligenter, ne obliuiscaris Domini Dei tui. Nam intemperanter dei donis vtentes, increas-

Virtutes se-
quendæ.
Deuter. 6.

- Deute. 32. fantur: incraſſati verò recalcitrât. Sedit
 1. Cor. 10. populus manducare & bibere, Paulus
 Exod. 32. inquit, & surrexerunt ludere. Eleemoſy
 Eccle. 3. nã libenter exerce. Nã ſicut ardentẽ ignẽ
 Daniel 4. extinguit aqua, ſic eleemoſyna reſiſtit
 peccatis. Propterea Daniel hortabatur
 Nabuchodonosor, vt peccata ſua re-
 dimeret eleemoſyna, & iniquitates ſu-
 as miſericordijs pauperum. Chriſtus
 Luc. 11. dicit: Date eleemoſynam, & ecce omnia
 munda ſunt vobis.
- Exo 19. Ieiuniũ quãta ſit virtus, puto te nõ igno-
 2. Reg. 22. rare, cũ audiueris pculdubio perſæpe, de
 3. Reg. 19. Moyſis, Eliæ, Daudis, Nazareorum, Ne
 2. Eſd. 1. hemiæ, Iudith, Eſther, & aliorũ ieiunio.
 Iudith 8. Memento Nineuitarum, qui pœniten-
 Eſther 4. tia, luctu, & ieiunio placârunt domi-
 nũ. Memẽto Achab regis, cui ppter ieu-
 niũ additũ humilitati miſertus eſt deus.
- Matt. 11. In lege verò gratiæ venit Ioannes Ba-
 Matt. 9. ptiſta nõ māducans neq, bibẽs, cuius etiã
 Marc. 2. diſcipuli crebrò ieiunabãt. Cũ et Chri-
 ſtus dux ac magiſter noſter, qui nobis fa-
 ctus eſt via ad patrẽ, ieiunauit in deſer-
 to. Ieiunauit Anna Prophetiſſa octogin-
 ta annis ſeruĩs deo ieiunijs & obſecrati-
 onibus die ac nocte. Ieiunauit Paulus à
 Chriſto

Christo ad Euangelium vocatus. Priusquam Achab 9.
 cum esset baptismum de manu Ananiae conse-
 cutus, erat Damasci tribus diebus non vi- 2. Cor. 11.
 des, & non manducauit neque bibit. Post ba- 2. Cor. 6.
 ptismum verò vixit per omnem vitam suam ut ipse
 testatur de se, in ieiunijs multis. Et Chri-
 stianos monet, ut exhibeant seipsos sicut
 de minimis istos, in orationibus et ieiunijs.

Horum itaque exemplo, tu quoque apprehen-
 dende scutum ieiunij, & ieiunando cor-
 pus tuum castiga, & in seruitutem spiri-
 tus redige: poenas peccatorum tuo-
 rum de te ipso exposce: deterge lachry-
 mis delictorum maculas: iudica teipsum,
 ne iudiceris à domino, & iudicatus (quod
 absit) cum hoc mundo damneris.

De oratione verò ecquid attinet me di- Matth. 6.
 cere, quando mihi ad te Christianum ser- Luc. 11.
 mo est? Scis enim voluisse Christum, ut
 incuberemus orationi, & ipsummet ora- Luc. 6.
 di modum tradidisse. Dedit autem idem nobis o- Luc. 22.
 rati exemplum, quando pernoctabat in oratione Act. 2.
 dei, et factus in agonia prolixius orabat- Act. 3.
 Apostoli quoque illius erant in templo
 perseverantes in oratione, & ascendebant
 in templum ad horam orationis nonam.
 Paulus etiam gentium, hoc est, noster
 magi-

Colo. 4. magister, iubet nos instare orationi, per hanc enim eleuamur ad Deum, & ei coniungimur. Hæc est illa scala Iacob, per quam descendimus in nos ipsos, & ascendimus in Deum, quando expendimus nobiscum diligenter dei dona & nostra mala, vt pro bonis quidem illius, gratias agamus, pro malis verò nostris eius clementiam deprecemur.

Lucæ 18. Pete ergo tu quoque, vt dimittat peccata tua Deus, vt sit propitius tibi peccatori, vt descendas hinc iustificatus ab eo. **Cap. 4.** Petas exemplo Tobix, vt vias tuas dirigat, & omnia consilia tua in ipso permaneant.

Aduersus
hostes no-
stros reme-
dia.

Quoniam autem omne peccatū, vel à carne, vel à mundo, vel à diabolo homini ingeritur, aduersus hos tres hostes, totidem satisfactionis de præteritis, & cautionis in futurū, peculiaria remedia sancta mater Ecclesia potissimū nobis proponit: nempe ieiunij contra carnem, elemosynæ contra mundum, orationis contra diabolum, de quibus dixi iam per singula. Id autem illa per sacerdotem facit non tam pro modo, quàm pro specie peccatorum, magna clementia & lenitate vtens

vtens, quando obedientiæ peccatoris exiguum quid imponens, Dei misericordiæ totum remittit. Tu igitur fili vel filia, pro pœnitentiæ fructibus hæc à me tibi imponenda libenter & humiliter suscipies, & fideliter explebis (Hic ei facienda proponat: deinde subiiciat)

Præmium
pœnitentiæ.

Sic futurum est, vt tibi coronam det Deus pro cinere, oleum gaudij pro luctu, palliū laudis pro spiritu mœroris, cūq; in lachrymis seminaueris, in gaudio metas, & plenus exultatione, comportes in horreum illud cœleste manipulos tuos.

Esa. 61.
Psal. 125.

Debet eum postea more vſitato abſoluere, addens illa Euangelij ver-

Ioan. 5.

ba: Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne quid deterius tibi con-

tingat.

(..)

ADMO.

ADMONITIO CIR-

CA PERCEPTIONEM SA-

crofanctæ Eucha-
ristiæ.

Vandoquidem frater cha-
charissime per Dei gratiam
ine à cogitationem venisti,
& Spiritu sancto inspiran-
te, huc omnem animi tui sen-

sum inflexisti, cum proposito pio & ho-
mine Catholico digno, vt iam iam sulci-
pias verum & viuum corpus Christi, in
cibum & medelam esurientis infirmæq;
animæ tuæ, non dubito quin feceris om-
nia, quæ ab homine Christiano, facta

Quantūuis
magna p-
paratio nō
facit homi-
nē Euchar-
istia dignū.

oportuit, teque sic comparaueris, quò
possis tanti huius Sacramenti magno
cum tuo fructu fieri particeps. Sed
velim hic apud te statuas, etiamsi ad-
hibeas eam animi demissionem, quæ
fieri posset maxima, etiamsi præpara-
tionis causa nihil non facias, nun-
quam tamen satis poteris esse dignus,
vt hospitem tantum domo tua pene-
tralibusque tuis excipias. **DEVM**
inquam & hominem, **CHRISTVM**
IE-

IESVM. Nam quæ domus illum capiet, quem cœli cœlorum capere non possunt? aut quæ potest in homine mortali puritas esse tanta, vt DEVM lucem illam diuinam, tecto sui corporis recipere digna sit? Neque tamen animo labascere propterea seu frangi, desperaræue debes. Cùm enim per DEI gratiam teipsum iuxta doctrinam Apostolicam probaueris, & de peccatis tuis corde contritus, eam quam debebas, confessionem Deo, Sacerdotique feceris, & sis ab eo ministerio clauium absolutus, age deinceps, tutò iam & confidenter, gratiæ misericordiæque DEI reliqua permitte omnia. Nam qui tibi hanc escam diuinam parauit, idem proculdubio dignum te pro sua bonitate faciet, vt eius non sine commodo tuo particeps esse queas.

Facto
quod inno-
bis est, cæ-
tera per-
mittenda
sunt Deo.

Quamobrem, certam & indubitatam fidem huc adferas oportet, cui nusquam maior locus, nec maius est meritum, quàm in hoc vno omnium summo san-

Fides neces-
saria com-
municato-
ris.

Et ilsi-

Isai. 7.

etissimoq; Sacramento. Hic enim deficientibus sensibus, sola fides sufficit, & supplet ea quæ desunt humanæ rationis experimento. Hic quod non capis quod non vides, animosa firmat fides, præter rerum ordinem. Hic potissimum locum habet illud prophetæ verbum: Nisi credideritis, non intelligitis, vel ut est in nostris codicibus, non permanebitis.

Quid credere debeat communitaturus.

Quare, fac credas, eum, quem coram in Sacramento fide cernis, Deum & hominem esse, qui tui causa de summis cælorum descendens, in has mundi misérias venit: Credas ei, verum & viuum corpus & sanguinem suum tibi exhibenti, Nam illo ore suo diuino, quo cuncta cõdidit quæcunq; mundus hic habet vniuersus, dixit: Hoc est corpus meum, Hic est sanguis meus. Et quod dixit, factum est, quod voluit, creatum est.

Matth. 26.
Mar. 14.
Luc. 22.

Prouer 3.
Psal. 77.
Sapi 16.
Psal 103.
Marth. 15.
Matt. 7.

Hic est panis ille de longè portatus, panis de cælo descendens, panis vitæ, panis confirmans cor hominis, panis filiorum, dans vitam mundo. Quamobrem certo certiùs persuasum habe, quòd sub his visibilibus speciebus, quas nunc spectas, inuisibilis ille panis cœlestis Christus

stus Deus & homo verè continetur, cū corpore, sanguine, anima, diuinitateque sua. Ille inquam Christus, qui natus ex virgine, qui pro te passus, pro te mortuus, qui iustificationis tuæ causa ex mortuis resurrexit, nunc autè cœlis ipsis excelsior factus, & in sede maiestatis ad patris dexterā sedens, hic verò abdito quodam & admirabili modo (cui comprehendendo humana ratio non sufficit) in hoc Sacramento existens, te patri suo diligenter commendat, pro te interpellat, pro te illi plagas & vulnerum suorum vi bices ostentat, tibi que gratiam illius conciliat.

Hic itaque summa erga nos charitate inflammatus, hac vna potissimum de causa, carnem suam veram & viuam, sanguinemque suum præciosum, ex purissimis intemeratæ virginis visceribus assumptum, atque adeo seipsum totum, in escam & potum spirituales nobis tradidit: nobis inquam credentibus, non incredulis: fidelibus, non infidelibus, ut tu modo quodam admirabili (quem non capit mens humana) in eum transformeris, utque ille totus in te, & tu vicissim in eo

Esca spiri-
tualis quid
efficiat in
nobis.

- Ioan. 6. totus maneat. Qui manducat inquit meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo. Nunquid autem non magnum est hoc, Christum & nobiscum, & in ipsis nobis habere manentem? Ad eum inquit veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Mirabatur David summam hominis dignitatem, cum diceret: QUID est homo quod memor es eius? aut filius hominis quoniam visitas eum? Sed res est multo maiori admiratione digna, quod Deus cœli, non modo memor est hominis, non modo visitat hominem, verum etiam hospes fit hominis, cibus hominis, & vnum cum homine. Mirabatur & Salomon, si Deus esset inhabitaturus templum illud, quod ei magnifice Hierosolimis paraauerat. Ergo ne putandum est inquit, quod verè habitet Deus super terram? Sed longe maiori miraculo esse debet, quod Deus tantæ maiestatis, inhabitet hominis animam, quæ vix vnius & alterius diei laborem, parando huic tanto hospiti diuersorio sustinuit? Certè nullum est beneficium tantum, nec ab humano ingenio fingi aut excogitari vllum potest, quod cum

eum hoc CHRISTI vno beneficio,
 conferri queat. Nihil ei deest qui ha- ^{Christum}
 bet Christum in se manentem. Face- ^{habenti ni-}
 sant hostes vniuersi, facessant aduersa ^{hil deest.}
 omnia necesse est, si Christus viuit, si
 Christus imperat, si Christus regnat in
 nobis. Si Deus pro nobis Paulus in- ^{Rom. 8.}
 quit, quis contra nos? Quòd si verò
 nobiscum manserit, & in ipsis nobis fu-
 erit, quid aduersus nos stare? quis of-
 ficere nobis poterit? Nihil proficiet ini- ^{Psal. 88.}
 micus in nobis. Nam fortes facti in Deo, ^{Genc. 32.}
 contra homines atque adeo contra Sa-
 thanam ipsum præualebimus.

Hic est sacræ communionis fructus ^{Cur detur}
 longè vberimus. Atque hæc est cau- ^{tur Eucha-}
 sa, cur ea detur etiam morituris, nimi- ^{ristia mori-}
 rum, vt iter illud in cœlum tutiùs ab- ^{turis.}
 soluant, ab omni sathanæ impetu va-
 cui. Nam & Chrysostomus eos, qui spi- ^{Lib. 6. de}
 ritum efflaturi, participes eius fuerint ^{Sacerd.}
 facti, ab angelis veluti satellitibus stipa-
 tos, recta hinc ad beatas illas sedes ange-
 lorum deduci scribit.

Nec tibi vllus tam certus author per-
 Veritas suaferit vnquam in hoc diuinissimo sa-
 Christi cor cramento, præter signum & figuram ali-
 poris in Eu ud esse nihil. Quod non rarò fingunt ho-
 charitæ. mines mente corrupti, & reprobi circa
 2. Tim. 3. fidem, operculum & latebras quærentes
 conscientijs malè sibi conscijs.

Te Christi vox illa securum faciat,
 qui olim promittens dicebat: Panis què
 Ioan. 6. ego dabo, caro mea est pro mundi vita.
 Cumque daret Apostolis in cœna nouis-
 sima panem, non iam is panis, verùm iu-
 xta promissum Christi, vera ipsius caro
 fuit. Nec temerè vsurpauit apertas illas
 & significantes voces: Hoc est corpus
 Matt. 26. meum quod pro vobis tradetur, Hic
 Marci 14. est sanguis meus qui pro vobis effunde-
 Lucæ 22. tur. vult maiorem fidem habere nos ver-
 Lucæ 21. bo suo quod nunquam mutatur, quàm
 nostris ipsorum sensibus, qui sæpe falli
 possunt & fallere: vult attendere nos nō
 quid antea fuerit, sed quid tum fiat, cor-
 pus nimirum Christi, quod qui non cre-
 dit, à gratia & à salute excidit. Non abs re
 dicit Paulus: Qui manducat indignè, iu-
 dicio sibi manducat & bibit, non diju-
 dicans corpus Domini. Qui non proba-

Epiph. in
 Anco.

1. Cor. 11.

tus accedit, reus fit corporis & sanguinis Domini. Nō de figura hæc certe, sed Figuræ Sacramenti Eucharistiæ. de ipsissima dicit veritate. Figura enim figura est, & probationis non eget. Iam ea desijt in manna, desijt in panibus propositionis, quæ præcipua fuerunt sacramenta legis, & huius cibi cœlestis typi. veritas autem est in Evangelio quæ tum illis signis præcognoscenda dabatur.

Quare de veritate carnis & sanguinis, nō Hilar. li. 3. de Trinit. est relictus ambigendi locus. Nam & ipsius Domini professione, & fide nostra, verè caro est, & verè sanguis est: & hæc accepta atque hausta id efficiunt, vt nos in Christo, & Christus in nobis sit.

Hæc itaque esca sacratissima frater Eucharistia cōiungit nos charissime, non modò te vnit Deo Christoque capiti coniungit & agglutinat, Christo & corpori eius mystico. verum etiam sanctis & electis eius omnibus, illi supercœlesti ac spirituali corpori, cuius tu quoque membrum es, & cuius

nos omnes quotquot Christiano nomine censemur, membra sumus & esse debemus. 1. Cor. 10. Nam & Paulus, Omnes inquit vnus panis & vnum corpus sumus, qui de vno pane participamus. Quamobrem, magnam inde voluptatem, magnam

dulcedinem capere, certoq; persuasum habere debes, quādo per huius sacramenti susceptionem vnitus fueris Christo & eius corpori, quòd iam deinceps magno tibi vsui futura est gratia Saluatoris nostri Iesu Christi, nec non merita & preces electorum eius omnium. Iam enim habebis cum illis omnia communia: procurabunt illi apud D E V M tuam salutem, fouebunt & iuuabunt te, vt non tantum ab his malis vacuus esse possis, quæ animæ corporique tuo noxam afferre queant, verumetiam vt immortalitatem & vitam per gratiam Saluatoris possis consequi æternam.

Præstantia
cibi spiritu
alis & vti-
litas.

Hic est spiritualis ille cibus: cibus grandium, & robur imbecillium: Cibus incipientium, proficientium, & perfectorum. Cibus hic & delectat iustos, & à vitijs purgat iniustos. Huc sanus accedat, & magis confirmabitur: accedat æger, & sanabitur. Dum viuus, erit tibi augmentum vitæ, post mortem erit resurrectio ad vitam. Qui feruent amore D E I, magis hoc sacramento accenduntur: qui frigent, calescunt: qui tepent, inflāmantur. Nemo fugiat ab eo

Gene. 3.

sicut

sicut fugit Adam à facie dei. Nā si nudus es, hic vesteris: si pauper, ditaberis: si fordidus, mundaberis: si peccator, à peccato liberaberis. Sicut fluit cera à facie ignis, sic disfluunt peccata à facie DE I præsentis, & appropinquantis tibi. Postremo, nullus morbus est, cui non veniat ex hoc sanctissimo Sacramento remedium, & quidem præsentissimum remedium.

Psal. 67.

Propterea debes acuratè abyssum hunc diuinæ misericordiæ animo tuo cogitationeque perscrutari, debes amare patrem illum misericordiarum ex toto corde, ex tota anima, & ex tota mente tua, quantum cum amare conceditur nobis, in hac peregrinatione vitam degentibus. Nam adductus nimia tui charitate, non pepercit dilectissimo & unigenito filio suo, sed eum in mortem tradidit, & quidem horrendam turpissimamque mortem. Nec minus Dominum Iesum Christum, saluatorem redemptoremque tuum amare, ei que gratias habere atque agere debes, quòd mortem hanc libenter subire, sanguinemque suū fūdere tui redimēdi gratia dignatus

Quid facere debeat homo Christo per cōmunionē cōiunctus

Matt. 22.

Marc. 12.

Luc. 10.

Roma. 8.

Sap. 16.

est, quodque hoc ipsum corpus & sanguinem suum, in escam & potum spirituales tibi esurienti sitienti; tradidit. Quid enim daret amplius? Dedit seipsum, dedit secum sua omnia. Angelorum esca te nutriuit, pane illo supercœlesti, qui habet in se omnis saporis suauitatem. ô res mirabilis. Manducat dominum, pauper seruus & humilis. Beneficij huius magnitudinem nec lingua explicare, nec scri

Amandi
sunt proximi.

ptura valet exprimere: Debes autem & proximos tuos Christiana charitate complecti, & eos sic diligere propter Deum, sicut es ipse dilectus à Deo. Nam qui te inimicum dilexit, idem vult etiam à te ini

Tob. 4.

micos diligere. Quare curam eorum gerere, eisque pro modo facultatum tuarum fer opem; simul consilia & bona tua omnia, cum illis quoad potes, communica, non secus ac cœlestis ille pater, tecum dilectissimi filij tui, & omnium electorum suorum merita communicat.

Quid com
municatu
rus medita
ri debeat.

Si vis itaque uti cum fructu sanctissimo hoc sacramento (eadem enim inculcanda sunt crebrius) recordare Iesu Christi Saluatoris tui, meditare mortem illius, quæ mors est mortis nostræ: reuolue

animo

CIRCA SACRAM. EVCHAR. 51

animo tuo singulare hoc & immensum il-
lius beneficium, quod Gigas ille fortis-
simus, mortalis homo factus, triginta tri-
bus annis laboravit in mundo propter Luc. 10.
te, quod vulnera tua pius Samaritanus
infuso vino & oleo misericorditer alligavit;
quod cœlesti doctrina te pavit,
mensam in conspectu tuo paravit, & in Psal. 22.
ea seipsum tibi, spiritualem & vnum om-
nium suavisimum cibum apposuit.

Hæc igitur tanta tamque illustri be-
neficia, nunc frater charissime, suscipi-
endo hoc sanctissimo Sacramento, me-
moriam tuam repete, & in illis repetendis
diutius immorare. Hoc enim voluit Do-
minus à te fieri, ut quotiescunque ad men-
sam hanc accederes, mortem eius medi-
teris. Nam his beneficijs reuoluendis, Immoran-
dum est in
Christi be-
neficijs me-
ditandis.
nunquam satis animus impleri potest. Et
enim quo repetuntur ea crebrius, hoc
dulcescunt magis, magis animo inhæret,
magis hominem in Deum transformant,
magis rapiunt in illius amorem, qui nos
amore suo præuenit, & prior nihil tale
promeritos, immo extrema quæque me-
ritos in finem usque dilexit. Huius a-
moris nullus finis, nullus modus esse po-
test. 1. Cor. 11.
Matth. 26.
Luc. 22.
Marc. 14.
Ioan. 13.

Quid à
Deo peten-
dum in cō-
munione.

a. Reg. 3.

test. Sed amantem amantes, vel redaman-
tes potiùs, amplius ab eo meremur ama-
ri. Quare fac pro his beneficijs Deo gra-
tias agas quantum potes maximas, petas
etiam submissus, & spe bona plenus, vt
D E V S omnipotens huius sacramen-
ti virtute, animam tuam esurientem
pasciat, tristem soletur, languentem
confirmet, omnium CHRISTI meri-
torum te participem efficiat, vt opem
tutionemque suam tibi impertiat, vt te
seruet ab omni malo, confirmet in om-
ni opere bono, vtque post huius vitæ
cursum, æternam illam fœlicitatem à pi-
js omnibus expetitam, in perhenni re-
gno suo tibi concedat. Concedet au-
tẽm, si spem tuam omnem in illum collo-
caueris, eiq; totum te possidendum per-
miseris. Nam si Rex Dauid ob amorem
summi amici sui Ionatæ, filium eius quã-
uis deformem & trucidis pedibus, maxi-
ma tamen charitate dilexit, & mensæ suæ
adhibuit, multò magis pater cœlestis,
ob amorem Christi summi amici & di-
lecti filij sui, te quamlibet infirmum &
indignum, hac mensa sua dignabitur,
tibi que benignè faciet, & vitam æter-
nam

nam donabit. Cuius omnes nos per Ie-
sum Christum filium suum, Deus parti-
cipes faciat, Amen.

ADMONITIO CIR- CA SACRAMENTVM EX- tremæ vnctionis facienda.

Nihil magis ornat vitam Chri-
stianam, nec est quicquam
quod fideles deceat magis,
quàm vt siue sani ac valètes,
siue infirmi ægrotique si-
mus, semper voluntatem nostram ad vo-
luntatem Dei accommodemus, humili-
ando nos sub potenti manu eius, vt ex-
altemur ab eo in tempore visitationis:
quandoquidem is vitę ac necis dominus
occidit & viuificat, deducit ad infer-
num & reducit, summamque in nos po-
testatem habet. Cùm igitur simus mor-
tales omnes, & hac lege nati, vt sit no-
bis omninò moriendum, & ex hoc diuer-
sorio corporis æternam illam in domum
commigrandum (quis est enim homo qui
viuet & non videbit mortem? om-
nes morimur & sicut aqua dilabimur)

Pēdere de-
bet vita no-
stra ex vo-
luntate dei.

1. Pet. 3.

Deut. 32.
Tob. 13.
1. Reg. 2.
Sapic. 16.

Non esse
mortē chri-
stianis me-
tuendam.

psal. 38.

expa-

2. Reg. 14. expauescere & perterrefieri non debemus, si quando nos grauis & acuta infirmitas, si dolor, si morbus occupat, tantus etiam, vt mortis certissimæ nuncius videri queat. Nam seriùs aut citiùs, moriendum tamen nobis omnibus, & vitæ huic fragili finis est imponendus. Non enim habemus hic manentem ciuitatem, sed futuram inquirimus, cuius artifex & conditor est Deus. Præclare Augustinus cum Deo colloquens, de salute inquit corporis mei, quid mihi sit vtile vel quamdiu, nescio: tibi domine committo. Quod si quem supra modum angunt dolores, vel si plus nimio terret mors iam iâ appetens, certe hic ipse suo inditio satis prodit, qualem vitam duxerit, cum sibi malè conscius, non tam cœlum suspiret, patriamque illam desideret, ad quam per mortem fit transitus, quæ poenas reformidet impijs, & seruis nequam constitutam.

Exempla
mori cupientium.

Rom. 14.
Philip. 1.

Quorum ex numero esse te nollem frater charissime, sed ex eorum potiùs, de quibus dicebat Apostolus Paulus: Siue viuimus siue morimur, domini sumus: ex eorum, qui dissolui & esse cum Christo

sto cupiunt. Quorum etiam illa vox est:
 Sufficit mihi Domine, tolle animam me- ^{3. Reg. 1 9.}
 am à me, & præcipe in pace recipi spiri- ^{Tob. 3.}
 tum meum: expedit enim mihi mori ma- ^{Ionæ 4.}
 gis quàm viuere. Quod si sic placitum ^{Quid mors}
 est ante Deum, vt nunc tibi adimat vitæ ^{adferat.}
 huius vsuram (non potest enim æterna
 vita contingere, nisi prius cõtigerit hinc
 exire) non modò id æquo animo alacri-
 terque sustinere, sed teipsum etiam totũ
 quantus quantus es, lubens volũtati eius
 submittere debes: certissimè credens,
 quòd permutabis hanc vitam tuam, vita
 alia longe meliore, omniq̃ue fœlicitate
 plena, cuius finis erit nullus. Quando-
 quidem in hoc mundo, qui totus est in ^{1. Ioan. 5.}
 maligno positus, nihil aliud nos manet, ^{In mundo}
 quàm pressuræ, tribulationes, morbi, ^{pressura.}
 paupertas, contemptus, odia, persecu-
 tiones, luctus, & alia infinita eiusmodi af-
 fectionum & ærumnarum seges. Nun-
 quam enim vita hominis vacat miserijs.
 Si quid parandum est, adest labor & dif-
 ficultas. Si iam paratum est, non deest in
 seruando, cura, diligentia & afflictio spi-
 ritus. Nonnunquam nos timor sollici-
 tat, nonnunquam dolor cruciat, vel spes
 vana

vana ludificat: quibus rebus persæpe ani-
mi tranquillitas, & bona valetudo perit,
hebescentq; sensus omnes solitudine ni-
mia obtusi, vt non temerè appellet se
Paulus infœlicem, quia non liberatur de
corpore mortis huius. Contrà verò in vi-
ta futura, ad quam per mortem veluti
per ianuam quandam introitus nobis pa-
tet, nihil triste, nihil aduersum, nihil est
noxium. Ibi nulla erit iam periculosa mu-
tatio, & mœror nullus: quandoquidem
absterget Deus omnem lachrymam ab
oculis sanctorum suorum, & mors ultra
non erit, neq; luctus, neq; clamor, neque
dolor erit vllus. Ibi enim amodo (dicit
spiritus) requiescent omnes à laboribus
suis: quodque maius est, donabit eos
qui dormiunt in Christo, & vestiet De-
us stolis albis, indumento incorrupti-
onis, lætitia immensa, gaudio ineffabi-
li, foelicitate omni fine carente.

Rom. 7.
Vitæ futu-
ræ foelici-
tas.

Apo. 1. 12.

Apo. 14.

Parendum
alacriter
vocati deo

Sap. 7.

Quamobrem, ne tibi frater charissime
durum videatur, etiamsi in hoc morbo
tuo, mundū hunc immūdum relinquere
cogaris, sed voluntate Dei te accommo-
da, atque ita totum compara, vt in eius
gratia finire possis, quicquid adhuc vite
super-

superest: certissimè credens, quòd si mor
te p̄occupatus fueris, in refrigerio eris.

Quomodo
propulsan
dus sit à
mortalio
terror mor
tis.

Absit autem à te nimius ille & pe
riculosus mortis terror, ne fortè plus
hanc vitā amare, quàm futuram appete
re: néue plus exilio quā patria, plus terra
quàm cœlo delectari videare. Certò cre
de, quòd sicut in corporib. malè affectis,
post pharmaci amaras potiones, iucūda
succedit sanitas, sic post exiguā hanc mor
tis amaritudinē, cōsequetur statim illa iu
cūdisima & ea sempiterna animæ tuæ sa
lus, quando Deū videbis facie ad faciem
sicuti est, cuius aspectu oēs angeli, & re
liqui beatorum spiritus satiari nunquam
possunt.

1. Cor. 9.

Nūquid nescis, quòd nisi granū excus
sū fuerit in area, & sua theca prius exutū,
non reponitur in horreū. sic & tu cœlū
ingredi non poteris, nisi exuta prius &
deposita ista tua mortali tunica. Memen
to, quòd mors Christiani hominis, per
quam est æneo illi serpēti similis, suspēso
per Moſen in deserto: qui serpētis quidē
speciē seruabat, sed totus fuit sine vita, si
nemotu, sine morſu, sine veneno. Eadem
est Christianorū ratio, qui cōsumi quidē
viden-

Nume. 12.

Sapi. 3.

Ioan. 8.

Psal. 138.

1. Cor. 15.

Hilarione.

1. Tess. 4.

Exo. 14.

videntur morte, sed reuera reparatur magis. Videntur oculis astantium mori, sed sunt in pace. Est enim illis mors mortua. Nā & Christus: Qui sermonem meum, inquit, seruauerit, mortem non gustabit in æternum. Quomodo non gustabit qui moritur? Quia moriens incipit vitam, ideo præ vita quam videt, mortem videre non potest, sed ei nox sicut dies illuminatur, & clarior fit lux vitæ incipientis, quàm mortis desinentis. Nec modo non gustabit mortem, sed insultabit etiā morti, illis Pauli Apostoli verbis: vbi est mors victoria tua? Vbi est mors stimulus tuus? Deo gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum. Dic ergo cum sancto illo Eremita bona spe plenus: Egredere anima mea, quid times? Egredere, quid dubitas? Tot annis seruisti Christo, & mortem times? Timeant mortem impij, Timeant gentes, qui ignorant Deum. Christianis mors iucunda esse debet, per quam transitus fit ad vitam, omni gaudio, lætitia, fœlicitateq; abundantem. Submergitur hic Pharaon & perit. Sed verus Israel inoffensus transit in terram à Deo promissam

missam, lacte & melle fluentem. Qui sibi metuebant ab illa, non viderunt illam. qui autem fidentes in Domino, transierunt ad illam, possiderunt illam. Quam & tu possidebis proculdubio per eius gratiam, qui eam promisit tibi.

Morituri
vita eget
soli^{us} Christi
meritis.

Quoniam verò non modo tua, sed etiam totius mundi merita tanti non sunt, ut quis certò credat, eorum gratia regnum cælorum sibi deberi, cum Apostolo teste, non sint condignæ pæssiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Ergò dum nostris proprijs destituimur, ad Christi merita nobis recurrendum est, quæ & ipsa quodam modo sunt nostra. Nam cum ipso omnia nobis pater donauit. Propterea dedit eum propitiationem pro peccatis nostris, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam: propterea illi non pepercit, ut tibi parceret: propterea portauit is peccata tua in corpore suo super lignum, propterea vulneratus & attritus est, ut iniquitates & scelera tua contereret omnia, ut ea perimeret morte sua, & deleret prætioso sanguine suo. Sustinuit maximos cruciatus in cor

Rom. 8.

Christi merita quodam modo sunt nostra.

Rom. 8.

2. Ioan. 2.

Ioan. 3.

1. Pal. 2.

Esa. 53

pore suo, vt ne tu pœnam illam sustine-
 res, quam eras iudicio dei iusto promeri-
 tus. Pertulit tormenta ineffabilia, vt te il-
 lis tormentis eximeret, quæ sceleribus
 tuis debebantur. Sublatus est in crucem,
 vt chyrographum illud quod erat con-
 trarium nobis, cruci affigeret : mortuus
 est vt tu viueres. In hoc itaque omni-
 potenti misericordissimoq; Deo, spem tu-
 am omnem iam colloca, cor tuum illius
 amore ita confirma, nihil vt eorum perti-
 mescas amplius, quæ morituris occurre-
 re solent. Quod si tristaris, tristere secun-
 dum Deum, tristere ad pœnitentiam, &
 certus esto, quòd tristitia tua vertetur
 in gaudium, & hoc ipsum gaudium ne-
 mo tollet à te. Non per terrefias igitur
 peccatorum tuorum multitudine : nam
 teste Apostolo, vbi abundauit delictum,
 superabundauit & gratia. Neque satha-
 nam reformides, qui nihil prorsus iuris
 habet in animam tuam, vtpote cuius cir-
 cumscripta est potestas, vt si maximè ve-
 lit, nocere tamen tibi pœnitenti non pos-
 sit. Quare crucem Christi omnibus
 tentationibus illius oppone, morte Chri-
 sti te contege: habe certam spem conse-
 quendæ

Colo. 2.

In Christi
morte fi-
dant mori
turi.

Tristitiam
comitatur
gaudium.

2. Cor. 7.

Ioan. 16.

Rom. 15.

quendæ remissionis peccatorum tuorū,
& gloriæ futuræ.

Cū enim Deus tantam tui curam gerat, teque tanti faciat, vt tui causa filium suum tradiderit in mortem, cū te quoque participem fecerit baptismi sancti, in quo sanctorum communioni & hæreditati cœlesti es ascriptus, certè ne nunc quidem te (cū maximè opus est) gratia sua destituet, sed tibi præstò aderit, & vel hoc graui periculosoque morbo tuo te pro bonitate sua eximet, si expedierit salutis tuæ: vel per corporalē hanc mortem, vitæ meliori te reddet, cœlorumque regnum tibi donabit: vbi anima tua gaudebit sine fine cum Christo & electis eius omnibus, intuebiturque non in speculo & ænigmate, sed facie ad faciem Deum & saluatorem suū, quo intuēdo & fruendo, exultabit lætitia inenarrabili: cumq; magnus ille dies resurrectionis ex mortuis aduenerit, animam tuā restituet huic mortali tuo corpori, atq; ita vnà cum corpore & anima tua, gaudio perpetuo & voluptate ineffabili perfrueris.

Quomodo
fiducia mor-
rituri eri-
genda sic
in Deum.

1. Cor. 13.

Christipro
missio fa-
cit nos esse
certos de
vita æter-
na.

Matt. 2 2.

Ioan 3. 7. 8.

Roma 3.

Apoca. 19.

1. Pet. 2.

Ioan. 12.

Luc. 23.

Et vsus Sa-

cramento.

tu Ecclesiæ

1. Ioan. 1.

Gala. 2.

Psal. 41.

Psal. 26.

Psal. 41.

Cuius rei sponsores habes, certissi-
mas promissiones Dei & Saluatoris tui
Iesu Christi. Huius inquam Dei, qui verax
est, & nec falli potest nec fallere: non e-
nim inuentus est dolus in ore eius. volo
inquit pater, vt vbi ego sum, illic sit & mi-
nister meus: ideoque dicebat latroni.
Hodie mecum eris in paradiso. Præterea
dum in hac tua carne viueres, vsus es nō
raro sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis,
quæ sunt certa promissionum Christi si-
gilla, quibus fidere ad aduersus peccata
tentationesq; tuas munire te debes; Non
te itaque sathan terreat, cuius virtus fra-
cta est: non conscientia perturbet, quam
sanguis Christi emūdat ab operibus mor-
tuis: non tibi peccatum occurrat, quod
confixū est cruci, sed confidenter dicito:
Quare tristis es anima mea, & quare cō-
turbas me? Spera in Deo, quoniam adhuc
confitebor illi. Si consistent aduersum
me castra, non timebit cor meum: Si ex-
urgat aduersum me prælium, in hoc ego
sperabo: Credo videre bona Domini, in
terra viuentium. Educ de custodia ani-
mam meam ad cōfitendum nomini tuo,
me etenim iusti expectant, donec retribu-
as mihi domine.

Hac

Hac itaq; spe cōsequendæ æternæ salutis reposita in Dei solius misericordia, (quando quidem Christianus es, & matris Ecclesiæ obediens filius) debes vt magna cum alacritate, ijs medijs omnibus, quæ pater ille misericordiarum, & Deus totius consolationis, tuorum peccatorum dimittendorum, & consequendæ augendæque in te gratiæ suæ causa, per Iesum Christum instituit, & quæ nobis in Ecclesia sua sancta, veluti saluberrima pharmaca reliquit, vt his tãquam instrumentis quibusdam, gratiam & merita Saluatoris nostri contingas, eaque in te deriues, & veluti appropries tibi, vt sic per eorum vsum salutarem, tristis animæ tuæ consolationem, & fructum illū omnium longè maximum consequare, nimirum vitam æternam. Inter quæ media, est etiã sacri olei vnctio, quam Iesus Christus Ecclesiæ suæ reliquit, vt iuuarentur ea fideles in graui & periculoso morbo, si quando instaret vitæ illorum finis: quo sic aduersus omnes maligni satanæ tētationes, & aduersus iacula eius omnia, firmiores esse queāt, certa spe concepta, gratiæ: misericordiæq; illius in huius

Christia-
nus debet
vti omnib.
medijs ad
consequen-
dam salutē
pertinēti-
bus.

2. Cor. 1.

Fructus Sa-
cramento-
rū Ecclesiæ

Extrema
vnctio est
non postre-
mū mediū
ad dei gra-
tiā conse-
quendam.

sacramenti vltu percipiendæ. Nam sicut olim in lege Moſis, probatiſſimi quique per vnguentum regium vocabatur ad regnum, ita nunc Chriſtiani per vnguentum Eccleſiaſticum vocantur ad cœlũ.

Testimoni
um ſcriptu
ræ de extre
ma vnctio
ne.

Iaco. 5.

De qua vnctiõne Iacobus Apoſtolus (mandato procul dubio ſaluatoris) tale Chriſti Eccleſiæ præceptum reliquit: Infirmatur quis in nobis, inducat preſbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vnguẽtes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus: & ſi in peccatis ſit, dimittentur ei. In hoc itaque Sacramento, nõ ſecũs ac in alijs, poteſt vnusquiſque fidelium magnã conſolationem ex hac promiſſione capere, quam ſic audit recitari. Magnũ eſt enim quod promittitur: Magnum quod Apoſtolus dicit: Oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & peccata ei dimittentur. Quid ad rem tantam addi poteſt amplius. Certum eſt, quòd Apoſtoli Chriſti prædicantes populis fidẽ in Deum & pœnitentiã, eiſciebant dæmonia, & vngebãt oleo multos ægros, et ſana-

Marc. 16.

sanabantur. Tibi quoq; credēti, pœnitēti, cōfesso, & virtute clauīū absoluto, eiectis iā ex te peccatis, nihil superest aliud, quàm vt æger vngaris oleo, quô si minus in corpore, tamen in anima tua potiore nobilioreq; tui parte, saneris per gratiā Christi: quā is tibi modò cōfert, peccata remittēdo, morbū alleuiando, & te ipsum oratione fidei saluando. Hoc autem sacrum oleum nihil signat aliud, quàm gratiæ misericordiæque diuinæ virtutem, quæ animos infirmorum intūs confirmat & corroborat, modo inuisibili. Nam sicut oleum infusum lampadi lumen præstat, & cum vnguntur eo membra malè affecta, confirmantur: Eodem sanè modo, mentem & intellectum hominis infirmi, Dei gratia per hoc Sacramentum infusa illuminat, & animam eius confirmat, ac ad Dei amorem erigit, & quasi torpentem suscitāt, cor inflāmat charitate Dei, spem bonā in homine excitat, & vires corroborat, vt deinceps sit fortis aduersus sathanæ terrores, aduersus peccata, mortem, & infernum. Non minūs autem pertinebit & hoc ad magnam infirmi consolationem,

Quid signat
fiet sacrū
oleum.
Psal. 44. 38
Esa. 61.

Quid p̄stet
extrema
vnctio.

Magna æ-
groti con-
solatio ex
omniū san-
ctorū precibus.

Rom. 6.

si crediderit, Sacramenti huius virtute,
& sanctorum omnium precibus, remitti
sibi peccata si quæ post poenitentiae & Eu-
charistiae sacramenta religiosè suscepta,
fuerint adhuc in eo reliqua, nec ei repu-
tatum iri ad poenam, quòd olim exhibue-
rit membra sua arma iniquitatis ad ini-
quitatem, quodque Deum quem omni
vita sua honorare debebat, crebrò offen-
derit, tam sensuum quàm membrorum
suorum abusu.

CUM AVTEM SACRAM
VNCTIONEM ABSOLVERIT, V-
nà cum orationibus ad eam accom-
modatis, tandem Sacerdos ali-
quid in eam sententiam
dicat.

Percepta
extrema
vnctione
quid agere
debeat æ-
grotus.

Vandoquidē frater vel fili
charissime, in hoc tā graui
et periculoso morbo tuo, su-
scipisti hæc sanctissima Sa-
cramenta, nobis iuxta Chri-
sti institutionem ab Ecclesia tradita, iam
quod est reliquum, te totum Deo com-
menda: Ipem tuam certissimam in illius
summa erga te charitate colloca: erige
atque

atque confirma teipsum singulari illius gratia, quam tibi per omnem vitam declarauit, & nunc est declarare paratus.

Certa in hoc extremo agone veluti Christi bonus miles, resiste fortiter sathanæ tuo capitali hosti. Christus enim spectat pugnam tuam, & adiuuat vt vincas, & cum viceris, certo certius ab eo coronaberis. Dic ergo bona spe plenus: Illumi-

Psal. 12.

na oculos meos ne vnquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus me-

us, præualui aduersus eum. Non deficias in fide, nec de misericordia Dei dubites, aut ob multitudinem peccatorum tuorum desperes. Nam quantum distat or-

Confiden-
dum in dei
misericor-
dia.
Psal. 102.

tus ab occidente, tantum is longè fecit à te iniquitates tuas. Et quomodo misere-

tur pater filiorum, sic misertus est Do-

minus tui. Hunc igitur præ oculis habe,

Deum inquā patrem misericordiarum,

qui salutis tuæ sitiens, expectat & præsto-

latur animam tuam, eamque ad regnum suum coeleste vocat. Surge inquit, pro-

Cant. 2.
Cantic. 4.
Confiden-
dū in Chri-
sti charita-
te.

pera amica mea, speciosa mea, & veni; veni de Libano sponsa mea, veni coronaberis. Habe & filium eius dilectissimum, qui te suo sanguine mundat, suis meri-

Ioan. 17.

Confiden-
dum in spi-
ritus san-
cti gratia.

1 Ioan. 3.
Luc. 21.

Deus vult
saluare mo-
rurum.

Adiuuat
& Iesus
Christus.
Luc. 11.

tis vestit & ornat, qui te circumdat
prætio suæ mortis, & animam tuam
charissimo suo patri commendat. Volo
inquit pater, vt vbi ego sum, ille sit
mecum, & videat claritatem meam
quam dedisti mihi. Habe & Spiritum
sanctum, qui te hic per Sacramento-
rum susceptionem sanctificat, tibi que
vires suppeditat, vt in Ecclesia Catho-
lica, & orthodoxa fide, obsignes reli-
quum vitæ tuæ, & DEVM sicuti est,
in illa æterna domo videas. Respice
& erige caput tuum. Iam enim appro-
pinquat redemptio tua. Crede firmi-
ter, & nullatenus dubita, quòd potest,
quodque vult omnipotens Deus, ex mi-
sericordia sua demergere tua peccata
omnia in sanguine vnigeniti filij sui:
potest & vult obliuisci omnium iniqui-
tatum tuarum, propter IESVM
CHRISTVM filium suum, cuius
membrum factus es. Potest & vult,
diuina sua virtute tueri te, à laqueis &
à tentationibus sathanæ. Adiuuabit
te quoque Iesus Christus saluator &
redemptor tuus, qui pridem tua cau-
sa fregit vim & potestatem hostis tui;
qui

qui fortem illum alligauit, arma illius diripuit, infernum spoliauit, morte sua mortem superauit in æternum. Cogita, illum esse iuxta prophetam Esa. 9. 1æ, patrem futuri seculi, hoc est, patrem in æternum. Nunquam enim pater tuus esse desinet: immo verò tum maxime paterna viscera tibi ostendet, cum coeperit futurum seculum. Quod si Philip. 1. tibi ex Apostoli doctrina C H R I S T V S fuit vita, sit etiam mori lucrum, & certissimè crede, quòd esse cum illo, est multò melius. Quare fac, vt magnificetur Christus in corpore tuo, siue per vitam, siue per mortem. In hoc Acto. 4. solo est tibi salus. Non est enim aliud nomen sub cœlo, in quo te oporteat saluum fieri. Per hunc igitur Saluatorem tuum, spem tuam omnem in Deo colloca; conolare te ipsum morte & satisfactione filij eius. Sic enim futurum est, vt te liberet à peccatis tuis omnibus, à morte secunda, & damnatione perpetua. Anima verò tua, salute gaudioque sempiterno vnà cum cœlestibus illis spiritibus ac electis Dei omnibus, perpetuò fruetur, ibiq; perdurabit in

in omnes seculorum æternitates, in sanctæ Trinitatis contemplatione, & illius ardenti incredibiliq̃ue amore defixa.

Quod tibi DEVS omnipotens per misericordiam Iesu Christi filij sui concedat. Amen.

DISCEDENS AB EO

sic dicat.

MEmento quòd filij sanctorum sumus, quodq̃ue vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo.

Apoc. 2. Quare esto fidelis vsque ad mortem, & dabit tibi Dominus coronam vitæ. Certa bonum certamen, cursum tuum consumma, fidem serua. Nam in reliquo reposita est tibi corona iustitiæ, quam tibi reddet Dominus in illa die, iustus iudex,

1. Tim. 4. Vita bonum certamen, cursum tuum consumma, fidem serua. Nam in reliquo reposita est tibi corona iustitiæ, quam tibi reddet Dominus in illa die, iustus iudex,

ADMONITIO EO

ORVM QUI SVSCEPTV

ri sunt Sacramentum Matrimonij.

Cursus sponsi veniant in templum.

Vando quidem vterque vestrum propterea in hunc locum & in coronæ huius cōspectum venit, ut matrimonium inter vos priuatim, vestro

stro mutuo & parentum amicorumque vestrorum consensu destinatum, confirmetis nunc solenni Ecclesiæ sanctæ benedictione, & non modò propinquorū vestrorum, verū aliorū etiam qui præsentes hic adsunt, publico testimonio: scire vos imprimis oportet, matrimonium non esse nudam ceremoniam ab hominibus eorum arbitrato inuentam, sed esse vnum è septem Ecclesiæ Sacramentis, per quod multis & varijs modis impartitur Deus hominibus gratiam suam.

Matrimonio non est nuda ceremonia.

Hoc verò Matrimonium, statim in ipso mundi exordio cum adhuc homines in paradiso voluptatis vitam degerent, instituit Deus, ei que gratia sua tam abundè prospexit, ut nec originis peccato corrumpi, nec diluvio aboleri, nec Sodomorum incendio, aut vlla poena alia sæpè hominibus irrogata, vnquam extinguipotuerit. Ac vixerunt quidem hoc genus vitæ, matrimoniumque coluerūt tam Iudæi quàm gentiles, siue Pagani: sed cum eo abuterentur vtrique, neque eum spectarent finem, propter quem à Deo institutum, actum est, nulla ut esset apud illos in hac ipsorum consociatione sacramenti ratio.

Institutio matrimonij & eius firmitudo. Iudæis & Pagani matrimonium non est sacramentum.

Quam-

Christus
est Sacra-
mentum.

Gene. 2.

Matth. 19.

Matrimo-
niū Christi
præsentia
honoratū.

Ioan. 2.

Matt. 19.

Mar. 10.

Quomodo
Paulus cō-
mēdat ma-
trimoniū.

Ephc. 5.

Quamobrem, Christus Dei filius re-
purgatū à quibusuis corruptelis, & pri-
ori dignitati maiestatiq; restitutum, vim
sacramenti, & insolubilis vinculi habere
voluit, vt essent matrimonio coniuncti,
sicut fuerunt ab initio, duo in carne v-
na, vtque inter fideles ad vsque seculi cō-
summationē, Sacramentum hoc purum
& integrum permaneret. Qua etiam
de causa honorauit illud præsentia sua,
vocatus in Canam Galilææ ad nuptias,
cum parente sua charissima, & electis su-
is discipulis, vbi primum suæ diuinitatis
signum dedit, nouo miraculo edito, fi-
demque suorum de se confirmauit, &
sponsis præsentibus benedictionem su-
am impertiuit. Alio quoque loco, coniu-
ges hoc Sacramento copulatos, dirimi
vetuit. Quod inquit Deus coniunxit, ho-
mo nō separet. Quo verbo tale ac tātum
illi vinculum addidit, quale nec in genti-
lium, nec in Iudæorum matrimonijs fuit
vnquam. Nam & illi dimittebant vxores
quoties libebat, & hi libellum repudij
dabant quacunque ex causa. Com-
mendat autem genus hoc vitæ Aposto-
lus doctor gentium, Christi & Eccle-
siæ

sue coniunctioni illud accommodans,
promittens etiam saluationem coniugi-^{1. Tim. 2.}
bus, si permanserint in fide, & sanctifica-
tione cum sobrietate. Quamobrem, ne-
mo Christianorum Sacramentum hoc tā
tē testimonijs commendatum contem-
nēdum esse putet, sed præclarè de illo sen-
tiat, certus ex Dei verbo, quod his potis-
simū de causis à Deo fuerit vtilitatis hu-
manæ causa constitutum.

Instituti
matrimo-
nij causa.

Principiò, vt honesta castaq; viri ac
mulieris coniunctione, seruetur & auge-<sup>1. Conser-
uatio gene-
ris humani</sup>
atur in mundo genus humanum, imple-
anturque hominibus sedes illæ cœlestes,
è quibus olim spiritus nequam, inimum
vsq; inferorū superbia sua sunt prolapsi.

Quamobrem debent coniuges hoc o-<sup>Qualis esse
debet libe-
rorum e-
ducatio.</sup>
peram dare, vt cū per D E I grati-
am prole aucti fuerint, statim ab ipsis
incunabulis, suos liberos Catholicæ fi-
dei elementis, & vero Dei timore im-
buant: vt eorum couersatio sit cœlo
digna, cuius obtinendi gratia in lu-
cem sunt editi. Hoc itaque in educan-
dis ac informandis suis liberis potissi-
mū spectabunt parentes, vt eos in cœ-
lo collocent; & non tantū bonorum
faculta-

Psal. III.

Prou. 17.

facultatumque suarum, verum etiam pietatis & vitæ religiosæ, hæredes relinquât, utque apud posteros viuant in filiis. Nā generatio rectorum benedicetur. Et corona senum, sunt filij eorum.

2. Effugiū
profligatæ
vitæ.

Gen. 8. 19.

Rom. 7.

1. Cor. 7.

Deinde, ut homines per hunc modū effugere possint omnem fœdam libidinem, vitamque brutis & pecudibus similem, cuius causa, de flagitiosis grauissimas pœnas Deus sumere in scripturis memoratur: utque illa procliuitas ad peccandum (qui morbus est nobis vitio corruptæ naturæ insitus) adstringatur sacramenti huius virtute. Propter fornicationem inquit Paulus, vnusquisque uxorem suam habeat, & vnaquæque virum suum. Sic enim vasa in matrimonio de gentili sancta erunt, & excludetur omnis inhonestè viuendi licentia. Nunquid autem non est hæc singularis Dei gratia & benignitas, quod in matrimonio honestati cedit, quod erat extra matrimonium, maximam peccati rationem habiturum? Præterea, futura erat periculosa solius hominis commoratio Cùm & scriptura dicat: Væ homini soli, si ceciderit, nō habet subleuantem. ideoque dixit Deus:

Tertiū adiutoriū hominis.

Eccle. 4.

Gen. 2.

Non

Non est bonum, hominem esse solum, faciamus illi adiutorium simili ipsi. Quo Gala. 6. indicare voluit, debere coniuges ope mutua iuari quoties vsus postularet, vt alter alterius onera ferret, & esset alter alteri in omnibus aduersis solatio.

Nam frater adiuuans fratrem, est veluti Prouer. 18. ciuitas munita, Eccc. 4. difficulterque funiculus hic rumpitur, tanta consolatione firmatus

Postremò, non alia de causa iam ab 4. Nota cõ ipso mundi exordio matrimonium De- iunctionis us instituit, quàm vt hac maris & foeminae cõiunctiõe indicaret, ac veluti delinearet, nobis illud magnũ Christi & Ecclesiae Sacramentũ, hoc est nexum illũ admirabilem, quo se Christus cõiunxit Ecclesiae suae, charitatemque illam immensam, quã eam ab initio dilexit, & in finem vsque diligit. Ephc. 5.

Hinc discant coniuges, sicut Christus vnã tantũ in terris habet Ecclesiam, pro qua se ipsum tradidit, quam comparaui sibi sanguine suo, quam sanctificat, quam nutrit verbo & sacramentis, cui veluti amplissimam detem, omne gratiarum genus impartit: Sic vnusquis-

que vna vxore contentus esse, nec ea relinquere debet quacunq; de causa. Sicut aut Christus prouidet Ecclesiæ suæ, & sua merita cum illa communicat, sic vir cum vxore sua, communia debet habere omnia, nullus vt sit deinceps inter eos illis verbis locus (meum & tuum) quibus non rarò societas humana violatur.

Matrimo-
nij vinculū

Et quemadmodum perpetua est inter Christum & Ecclesiam eius coniunctio, quæ solui nunquam potest, sic huius sacramenti virtute, alligatur vir vxori, & vicissim vxor viro, nulla vt res quamlibet molesta, quamlibet periculosa, possit hoc vinculum soluere. Nam alligata est mulier legi, quamdiu viuit vir eius.

Rom. 7.

Officiū ma-
riti.

Cum igitur referant coniuges quandam Christi & Ecclesiæ similitudinē et, debet vnusquisq; maritorū hoc agere, vt vxori suæ benè præsit, vt eam alat, amet, vtq; honestatis eius curam gerat, quo possit Christo esse similis, qui dilexit Ecclesiam, & seipsum pro ea tradidit, vt eam sanctificaret, mundans illam lauacro aquæ in verbo vitæ.

Ephes. 5.

Itidem

Itidem Christiana mulier, debet ^{Officium}
 singulariter amare virum suum, & e- ^{vxoris.}
 um reuereri, debet ei obedire, quemad- ^{Ephc. 2.}
 modum Sara obediuit Abrahamæ, domi- ^{Collo 3.}
 num illum vocans: debet illi præstare ^{1. Pet. 3.}
 omne genus obsequij & honoris, quò
 possit esse Ecclesiæ similis, quæ spon-
 sum suum Christum honorat, reuere-
 tur, diligit, estque illi per omnia tanquã
 suo capiti subiecta.

Cùm itaque vos ambo firmiter ^{Quid sibi}
 statueritis suscipere sanctum hoc ma- ^{de Deo pol}
 trimonij sacramentum in timore Dei, ^{liceri debe}
 volo vos omni dubitatione prorsus esse ^{ant coniu-}
 vacuos, quinimo credere, certoque ^{ges.}
 persuasum habere, quòd omnipotens et
 misericors D E V S, in hoc genere vi-
 tæ à vobis instituendo, impertiet vo-
 bis liberaliter gratiam suam, non ne-
 gabit victum, & ea quæ vsibus ve-
 stris, & rei familiari vestræ videbun-
 tur necessaria. Incendet quoque cor-
 da vestra, vt inter vos ita cõiunctos, ma-
 neat amor mutuus, & honestas Christia-
 nis digna. Præcipuè verò, solabitur vos
 in angustijs vestris omnibus, ditabit eti-
 am vos, & augebit prole grata & iucunda,

simul concedet, vt in animorum vestrorum tranquillitate id quod reliquum est vitæ traducere, postea verò, pleni dierum, æterna gaudia consequi possitis in cœlis.

Honestas
coniugatis
seruanda in
matrimonio.

Psal. 81.
Tob. 6.

Tob. 8.

Matt. 6.
Luc. 12.

Pietatē co-
lāt cōiuges

Vos interea etiam atque etiam videte, vt honestatem tanti Sacramenti conseruetis, vtque eo pudicè casteque vtamini in timore Dei: non sicut equi & muli, quibus non est intellectus: Non sicut gentes quæ ignorant Deum. Nam in tales dæmonium habet potestatem, suntque à gratia Dei & saluatoris nostri prorsus exclusi. Ergò quærite primum regnum Dei, & iustitiam eius: sit vobis curæ honestas quæ decet sanctos. Videte ne vestra causa, nomen Dei blasphemetur, neue sacramentū hoc vel contēnatur vestra culpa, vel male audiat inter fratres. Volo vos pietati operā dare, in cultu Dei assiduos esse, rerū terrenarū nimiam sollicitudinē fugere, in cœlestiū verò meditatione, & in alijs vitæ Christianæ officijs diligenter versari, vt gratiā dei felicitàteque illā beatorū omnium, olim consequi possitis. Quā vobis cōcedat Deus trinitus & vnus, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, Amen.

Postea

79
POSTEA COPVLETE OS

Sacerdos eo modo qui est in libro a-
gendorum præscriptus: quod cum
absoluerit, sic ad sponsum
verba faciet:

PRæcipio tibi N. in virtute Dei & in Præcepta
danda ma-
ritis.
verbo illius, vt hanc vxorem tuâ, cu-
iuste nunc caput & tutorem Deus esse
voluit, quamq; tibi de manu sua meo mi-
nisterio tradit, benè & honestè guber- Gene. 2.
nes, vt eam diligas tanquam corpus tu-
um, os ex osse, carnem de carne tua, vt ei
semper adsis consilio & ope tua, vt eam
nutrias & tueare ab iniurijs omnibus.
Nunquam verò illam deseras, aut ab ea te
seiungas quacumque tandem quatumuis
gravi de causa: sed ad vltimum vique vi-
tæ tuæ finem, omnia cum illa æquanimi-
ter perferas: Honestè erga illam te ge- 1. Pet. 3.
ras, ei que condescendas tanquam infir-
miori vasculo, & gratiæ ac vitæ æternæ
cohæredi: sicq; perpetuò illi cohabites,
vt mutua vestra conuersatio semper
placeat Deo, & orationes vestræ in con-
spectum eius ascendant, quo maiorem
tam vobis quàm liberis vestris gratiam à
Deo consequi possitis.

ADMONITIO
FOEMINAM QVOQVE
ficalloquatur.

Præcepta
danda vxoribus.

Ephē. 5.
1. Pet. 3.

NEc minus tibi A. præcipio in Dei & in verbi illius virtute, vt fidem serues viro tuo, cui te nunc Deus subiectam esse voluit, & ipse ministerio meo subijcit. Ama illum, & esto illi subiecta, sicut Ecclesia subiecta est Christo: obedi ei per omnia, sicut SARA obediebat Abrahæ. Nam eris illius filia, si sic feceris, & eam fueris imitata: Eodem enim modo, & aliæ sanctæ fœminæ obediebant viris suis. Domum & rem familiarem communem sedulò cura, nihil diligentiae & laboris prætermittens, vt ne quid vobis desit ad vitam honestè pieque degendam, & ad inopiam egentium subleuandam. Prætereā nulla sit causa quantumlibet grauis, quamobrem eum relinquo, & ab eo secedas. sed ad mortem vsque ei cohabita, & ea pariter sustine omnia, quæcunque tandem acciderint. Communes autem liberos in disciplina & correptione domini, & in omni genere virtutum institue, mores eorum ad honestatem & pietatem informa, vt honori & voluptati

ptati sint vobis benè instituti liberi vestri, vtque cedat vobis ad æternam salutem consequendam, si permanferint in fide & sanctificatione cum sobrietate. Quod reliquum est, iisdem te verbis affabor, quibus olim affatus est Raguel Saram filiam suam, Tobia in coniugium traditam, & iam iam ex paternis ædibus discedentem: Honora soceros, dilige maritum, rege familiam, gubernare domum, & teipsam irreprehensibilem exhibe. 1. Tim. 2. Tob. 10.

AD POPVLVM QVOQVE

sic verba faciet.

NOs verò fratres charissimi, cum videamus quòd frater hic & soror nostra, susceperint per Christi gratiam sanctum hoc Sacramentum matrimonij, & iam nouum vitæ genus sint ingressi, quod nunc est benedictione Ecclesiæ, vestroq; omnium testimonio cõfirmatum; æquum est, vt illis omnes benè precemur, eosq; sedulò cõmendemus Deo, quo suam gratiam vtriq; imperti-
at. Et puellæ quidem det requiem in-
uenire in domo viri quem sortita est, Adstantes debent cõ- iugibus be- nè precari & pro illis orare. Ruth. 1.

Ruth. 4.

Tob. 9.

faciatque illam sicut Rachel & Liam,
 quæ ædificauerunt domum Israel, vt sic
 exemplum virtutis, & nomen celebre
 habeat: sponsum verò illius benedicat,
 vt dicatur benedictio super vxorem eius,
 & super parentes, ac omnem domum il-
 lorum, vtque videant filios suos & filio-
 rum suorum, & semen illorum benedi-
 ctum sit à Deo Israel. Quòd si pias pro
 illis ad Deum preces fuderimus, auge-
 bit illis proculdubio gratiam suam, &
 largam benedictionem infundet, vt in
 quiete mutuaque tranquillitate vitam
 degant, vtque eos tueatur ab' omni in-
 fortunio, & ab omni peccato; adiu-
 uans eos præpotenti sua dextera, quò
 absque offensione, sanctum hoc vitæ ge-
 nus in illius nomine fœliciter susceptū,
 magna cum voluptate prosequi, & in
 sincera mutuaque charitate ab-
 soluere possint, per Chri-
 stum Dominum no-
 strum.

A M E N.

Volu-

Volumus autem notum esse omnibus Parochis & sacerdotibus diocœsis nostræ, præclarum illum Tobiaë librum, in quo pleraque sunt, quæ ad eos informandos propriè peculiariterque pertinent, qui sunt hoc genus vitæ ingressuri: quo etiam ipso legendo, tam sacerdotes hoc sacramentum administrantes, quàm coniuges suscipientes plurimum iuvari poterint.

(..)

F S DE

DE GRAVITA- TE PECCATORVM, ET de remedijs eorum.

VM videamus plerosque hominum vsque adeò licenter peccare, vt vniuersa ferè vita eorum ipsissimum sit peccatum: & non modò eos nullo tangi vel Dei metu, vel conscientiae terrore, verum etiam magna securitate veluti in diem viuere, sic statui-
mus apud nos, non eos intelligere quid peccatum sit, & quantis hominem bonis exuat, quantisque malis inuoluat. Ideò hæc paucula nostris admonitionibus adiungenda esse putauimus, si quomodo tandem possint hi, Deo suam gratiam suppeditante, à peccando cohiberi, & ad officium conuerti.

INCOMMODA PROVENI- entia ex peccato mortalium.

A Mittitur per peccatum admissum
gratia Spiritus sancti, quæ sum-
mum

munum est, & vnum omnium nobilissimum donum, quo maius nihil potest in vita dari hominibus. Nihil est enim aliud gratia Dei, quàm decor quidam supernaturalis, qui facit hominem Dei amicum, & veluti participem eius naturæ.

Amittitur familiaritas cum Deo, 2.
 quæ comes est gratiæ: Et succedit eius in locum, pavor & tremor, ita vt cupiat homo fugere à facie Dei, sicut Adam abscondebat se ab eo post peccatum. Qui ^{Gen. 3.}
 timet tali timore, is amare Deum non ^{Ioan. 4.} potest.

Amittuntur gratiæ infusæ, & dona sancti spiritus, quibus homo fuit splendidus, acceptus Deo, & aduersus omnes sathanæ insidias munitus. Nam aduentibus malis, recedunt bona. 3.

Amittitur ius regni cœlestis, & spiritus ille adoptionis, qui nos facit esse ^{4.}
 filios Dei, fratres Christi, & bonorum ^{Rom. 8.}
 cœlestium hæredes. Perit etiam cor filiale erga Deum, perit & illa patetna ^{Gala. 4.}
 prouidentia, qua is de omnibus necessarijs, filijs suis abundè prouidet.

Amitti-

5. Amittitur pax conscientiae & lumen mentis. Succedit autem perpetuus remorsus, & peccatorum tenebrae, quae mentis aciem obfuscant, ut res pias & coelestes meditari non possit, sed semper in terrenis & foedis volutetur. Nam lux & tenebrae simul esse nequeunt.

2. Cor. 6.

6. Amittitur fructus omnium bonorum operum, quae unquam quis egit in vita: cum & scriptura dicat: Iustitia iusti non liberabit eum, in quacunque die peccaverit.

Ezc. 35.

7. Amittitur communio meritorum totius Ecclesiae, quae iam non sunt homini perinde utilia, uti fuerunt ante peccatum.

8.

Amittitur communio meritorum Iesu Christi capitis nostri. Quandoquidem praecidit se ab eo, quicumque peccat mortali peccato, nec est amplius eius membrum vivum, nec ei adhæret per charitatem, nec potest in eum influere gratia.

Apo. 3.

Hæc omnia perdunt simul homines patrato uno peccato mortali. Incidunt verò post peccatum in poenas gehennæ: delentur statim eorum nomina ex libro vitae, redduntur ex filijs Dei mancipia satha-

sathanæ: ex templo sanctissimæ Trinitatis, fitint spelunca latronum, & aspidum basiliscorumque cunæ. Postremo, huc miseriæ recidunt, quò recidit Sedechias rex, posteaquàm in manus regis Babylonis venit. Aut Samson, quando capillos capitis sui amisit. Nam ille qui-
Luc. 19.
4. Reg. vlt.
2. Para. vlt.
Iudi. 13.
 dem visum oculis effossis amisit, & catherenis vinctus in Babylonem ductus est: hic verò statim factus est infirmus vt alij omnes mortales: in hostium etiam suorum potestatem incidit: oculos perdidit, & instar iumenti in carcere molam traxit.

Talis est hominis peccatoris conditio. Nā Dei gratia perditā, fit infirmus ad faciendū omne opus bonum; fit cæcus ad res diuinas & spirituales contemplan-
 das: fit mancipium sathanæ, faciens voluntatem eius à quo superatus est: fit bestia prauis concupiscentijs agitata, bestialem vitam viuens, & nihil eorum cogitans, quæ vel ad D E V M colendum, vel ad salutem suam procurandam, pertinent.

Cum ergo tantis bonis nos priuet peccatum, & tantis inuoluat malis, nulla res
 maiori

maiori nobis in mundo terrori esse debet, quàm peccatum, vsque adeo, vt nec terram hiscentem, nec infernum apertum, si possit is à nobis carnis oculis videri: nec fulmen demissum de cœlo deberemus tantum formidare, quantum vnum quodlibet peccatū mortale. Nam qui peccare non metuunt, hi sunt illi prophano Esau similes, qui propter vilem escam, vendidit primogenita: Et sic accepto pane & lentis edulio, comedit & bibit, & abiit paruipendens, quòd primogenita vendidisset.

Heb. 12.

Gene. 25.

REMEDIA ADVER. sus peccata.

QUādoquidē nō satis est, nota esse nobis vulnera nostra, nisi adsit illis paratū remediū: breuiter quædā sunt à nobis ex piorum virorū scriptis collecta, quorum homini Christiano aduersus quoduis mortale peccatum, vsus esse potest.

Primum est: Expendere nobiscū diligēter vniuersa detrimenta, quæ nobis euenerint propter peccatū. Nā qui ea se-

cum

cum diligenter fuerit meditatus, & eorū gravitatem probè examinaverit, vix fieri potest, vt peccare deinceps audeat.

Cauendæ sunt occasiones & causæ peccati, cuius generis sunt, prauorum hominum consuetudo, colloquia mala, comestiones, ebrietates, familiaritas fœminarum, & alia eius modi plurima.

Nam qui ab his sibi non cauet, is prope modum pro iam lapso haberi potest, debetq; se ipsum deflere, tanquam mortuū.

Bonum est resistere peccato statim ab initio, nec pati vt se colligat, & vires confirmet. Proderit Christum intueri, eo corporis habitu, quo fuit positus in cruce, totus vulneribus plenus, totus sanguine perfusus, totus extensus, idque propter peccatum à te patratum. Proderit & orare, vt passio illius non sit in te vacua, & ne permittat morsibus infernalis draconis te perire, quem tantis pœnis sibi comparauit.

Vtendum esse creberrimè sanctis Ecclesiæ sacramentis, quæ sunt certa remedia præcedentiū peccatorū, & fida cautio futurorū. Hoc verò est vnum omnium maximum beneficium, quod nobis Deus contulit

contulit in lege gratiæ. Quamuis autem
semper sit salutaris sacramentorum vsus,
præcipuè tamen cum nos tentatio apprehendit, statim cõfugiendũ est ad potentẽ
dei manum, eiq; diligenter supplicandũ,
vt nõ permittat nos tẽtari supra id quod
possumus, sed faciat cum tentatione pro-
uentum vt possimus sustinere. Quod si
peccare contingat, non esse longius pœ-
nitentiã & sacramentalem confessionem
differendã, nec in peccato vel per noctẽ
perdurandũ, cum ignoremus quid sit fu-
turum de nobis ante crastinum diẽ. Nam
si peccatũ nõ fuerit statim per pœniten-
tiam deletum, pondere suo, post se aliud
peccatum trahit, vel æquale priori, vel
multò grauius.

Prodest vsus crebræ & deuotæ orati-
onis, quæ impetrat vim à Deo, resistendi
peccato: impetrat etiã dona spiritus san-
cti, quæ hoc efficiunt, vt vilescant nobis
omnes mûdi voluptates: impetrat quoq;
spiritum feruoris, qui reddit nos prom-
ptos ad implendam omnem Dei volun-
tatem, nihil vt eorum graue iam sit &
molestum, quod à nobis D E V S fieri
vult & præcipit.

Iuuat

Iuuat carnem domare crebris ieiunijs & alijs castigationibus, ne saturata lasciuat, & spiritui ad optima tendenti resistat. Nam per hunc modum, hostis domesticus fit infirmior, & appetitiones prauæ facilius reprimuntur. Debet autem hoc agere Christianus per omnem vitam suam, vt singulis diebus, vel vt minimum singulis sextis ferijs, exerceat certum aliquod genus pœnitentiæ, vel in esu, vel in potu, vel in somno, vel in genuum flexione, in oratione, in patienter ferenda iniuria, in condonando proximo offensa, in resistendo propriæ voluntati, vel in alio quocunque modo, vitæ Christianæ consentaneo. Nam eiusmodi exercitium, plurimum affert vtilitatis ei, qui per Dei gratiam vitam spiritualem instituit viuere.

Optimè impenditur tempus sacris literis legēdis, nimirum veteri et nouo testamento, doctrina Christiana, vita Christi, meditationibus piorū virorū, & eorum colloquijs cū Deo. Qui enim se in his non exercet, expers est dulcedinis spiritualis. Qui verò exercet, eius mens veritatis cognitione illustratur, & volun-

tas ad sectandā pietatē inflāmat̃. Quō
fit etiā, vt homo fit aptior, ad fugiēda pec-
cata, & ad amplectēdas virtutes.

8

Eccle. 33.

Prodest plurimū exercitiū bonorū o-
perum, & aliarū quarumuis honestarū
actionū. Qui enim ociatur, est veluti ter-
ra inculta, nihil aliud proferēs, quā spi-
nas & tribulos. Nec abs re dixit Sapiens:
Multa mala docuit ociositas.

9

Prouer. 10.

Matt. 12.

Tenendum est diligenter silentium, et
quoādeius fieri potest, sequenda pia so-
litude. Nam in multiloquio, non dee-
rit peccatum. Et, De omni verbo ocioso,
reddēt homines rationem Deo in die iu-
dicij. Dicebat quidam vir sanctus: Ex fre-
quenti hominum coetu, nunquā se domū
redijsse, absque aliquo vitæ suæ spiritua-
lis incōmodo. Nam qui cum hominum
multitudine familiariter viuunt, discunt
suo ipsi periculo, quā pacatam consci-
entiam domum referant: quandoquidē
imbuitur mens eorum nouis & varijs co-
gitationibus, quas postea non faciliē ex-
cutiunt, aut animum ad priorem quietem
& tranquillitatem reuocant, & ad deuo-
tionem componunt.

Per

Per singulos dies, antequam corpus datur quieti, excutienda propria conscientia, & à nobis ipsis, omnium actionum nostrarum diurnarum, & temporis expensis, ratio diligenter est exposcenda. Videat vnusquisque, num in peccatum aliquod veniale, vel mortale (quod absit) inciderit, & an comparata remedia aduersus peccata, volens & prudens omiserit, si enim diligenter examinata conscientia, peccatum suum celerius cõfitebitur, negligentiam acculabit, & petet condonari sibi quod admisit, habens firmum propositum non peccandi amplius.

Ac ita demum fiet, vt lauato cum lacrymis strato suo, quietè dormiat, & magnam experiatur animi consolationem, conscientiaequè tranquillitatem. Qui verò sunt aliquibus peccatis peculiaribus obnoxij, hi summo mane dici sumant armaturam aduersus illa peccata, & firmiter statuant, abstinere ab illis deinceps, & petant auxilium à D E O. Proderit etiam singulis hebdomadis hoc operam dare, vt vincamus aliquod genus peccati,

nobis familiare; vel vt acquiramus nouā aliquā virtutem. Sic enim pedetentim fiet progressus ad maiora, & reddetur homo sui ipsius suarumque appetitionum dominus.

II Cauendum est modus omnibus etiā à peccatis venialibus quandoquidem illa sunt, quæ ducunt hominem ad mortalia. Qui enim cauet minora & leuiora, multò magis maiora & grauiora cauebit. Nec debent contemni quia parua sunt, sed magis caueri quia multa sunt.

12 Abrumpendum foedus cum mundo & actionibus eius omnibus, quin & hominum iudicia prorsus esse contemnenda. Nam hoc agere debet is, qui vitam cum pietate ducere instituit, vt omninò se mundi consuetudine abdicet. Sicut enim Iacobo teste, qui vult amicus esse mundi, inimicus Dei cōstituitur: sic qui Dei amicus esse cupit, sit mundo inimicus necesse est. Alioqui erit impossibile iuxta Christi verbū, duobus dominis seruire, sibi tantopere cōtrarijs. Deus enim summum bonum: mundus verò totus est in maligno positus.

Cap. 4.

Matt. 6.

1. Ioan. 5.

PARTICULARIA
REMEDIA ADVERSVS SIN-
 gula peccata, quibus vsus fuisse tra-
 ditur magno cum suo fructu, vir
 quidam non vulgari pie-
 tate præditus.

ADVERSVS SVPERBIAM.

Quando, inquit, ipse mecū expendo,
 ad quantam humilitatē demittere se
 dignatus est dei filius mea causa, nulla vn-
 quam creatura posset me sic deijcere, vt
 nō credam maiore deiectione me dignū
 esse, hominem nihili, & maximum pec-
 catorem.

ADVERSVS AVARITIAM.

Cū scirem, nulla re satiari posse a-
 nimam meam præter solum Deum, existi-
 mau i amentis esse, aliud præter Deum so-
 lum quærere, & hominem natū propter
 colendum Deum, & regnum cœlestē pos-
 sidendum, idolorum seruitutem seruire,
 seculique curis mancipari.

ADVERSVS LVXURIAM.

Cū ipse mecū mente pertractarem,
 summam illam dignitatem, quam conse-
 quitur caro mea in susceptione sacratissi-

mi Christi corporis, vel quam habebit cū ipsos etiam angelos iudicabit, iuxta diui Pauli doctrinam, existimaui rem esse magnæ crudelitatis plenam, prophanare huius peccati foeditate templum Dei, quod ipse sua præsentia sanctificat, & ex membris ad possidendum cælum generatis, facere membra gehennæ.

ADVERSVS IRAM.

Nulla iniuria à quocunque homine illata, potest esse tanta, quæ me perturbare queat, cum repeto memoria, quibus ego, & quantis iniurijs Deum affecerim.

ADVERSVS INVIDIAM.

Cū intelligerem, quòd Deus tantum peccatorem quātus ego sum, in gratiam recipit, nemini vnquam potui male velle, vel ei offensarum condonationem negare, vel eius fortunis cruciari, cui cælum mecum est commune.

ADVERSVS GVLAM.

Qui secum expendit illud fel amarū, & acetum quod in medijs tormentis, veluti vltimum refrigeriū datum fuit filio Dei patienti pro peccatis mūdi, pudebit eum quærere cibos exquisitos. Cum &

ipse

ipse pro suis proprijs peccatis, aliquid pati necesse habeat.

ADVERSVS ACEDIAM.

Cùm sciré post exiguas tribulationes, potituros homines æternis gaudijs, existimaui quoscunq; labores esse minimos, qui susciperentur tanti boni consequendi causa.

Vidimus alios etiã pios viros, hãc purioris cõscientiæ tuendæ rationẽ seruasse, vt haberent in tabella descriptos totius hebdomadæ dies, & à singulis diebus productis lineis longioribus, notarent punctis, quicquid quocunq; die, vel boni agerent vel mali: quo sic habere possent veluti in numerato, vniuersum vitæ suæ modũ. Ratione verò subducta ad vesperrũ cuiusque diei, pro bonis quidem agerent gratias Deo, cuius ea dona fuerunt: mala verò expiarent lachrymis, confessione, & dignis operibus pœnitentiæ.

Et tunc examinandæ cõscientiæ modũ, omnibus pijs quàm cõmendatissimũ esse volumus, ex quo diligenter obseruato, magnum procul dubio fructũ (Deo suam gratiam suppeditante) ad se ipsos redundare sentient.

FINIS.

